ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΙ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1890 — ΕΤΟΣ Ζ΄ — ΑΡΙΘ. 37

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ ἐκλογικὸν πρόγραμμα. Σημειώσεις ἐκ τοῦ προχείρου, ὑπὸ Θδ.
Ὁ γάμος τῆς στάνης. Ἠπειρωτικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη.
Τὸ Χεόνι. — Οἱ δύο Τάφοι. — Τὸ Λουλοῦδι τῆς Τύχης. — Ἡ Μαρία. Ἐκ τῶν «Ἐρειπίων» Ποιήσεις Ἰωάννου Πολέμη.
Περιγραφὴ τῆς Φράντσας, κατὰ τὸ 1720, ὑπὸ Γερμανοεκὶζ τσελεμπῆ Μεχμὲτ Ἐφέντη. Ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ (συνέχεια).
Ἡ πάλη, μυθιστορημάτιον, ὑπὸ Jules Case. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη.
Δύο μεταφράσεις τῆς Πεντατεύχου. — Ὁ ἡγὸς τῶν Δημ. ὑπαλλήλων. Βιβλιοκρισίαι.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια. — Ἐξωτερικά. — Ἀρχαιολογία. — Φιλολογία. — Καλλιτεχνία.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

(Σημειώσεις ἐκ τοῦ προχείρου)

Χάρις εἰς τὴν θεὰν Τύχην, τῆς ὁποίας οἱ ὀφθαλμοὶ οὐδέποτε ἐφημίσθησαν ἐπὶ ὀξυδερκείᾳ, καθὼς λέγουσιν οἱ πτωχοί, ὁ ἀγαπητός μας φίλος κ. Ἀντώνιος Παντώφ, μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ μακαρίτου Σταυράκη Παντόφλα, ἦτο νέος πλούσιος καὶ περιζήτητος· ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἦσαν μόνα τὰ ἀναδεικνύοντα αὐτὸν προσόντα.

Κατὰ τὸ λέγειν τῶν ἐφημεριδῶν, αἵτινες πολλάκις εὑρέθησαν εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ τιμήσωσι τὰς στήλας των διὰ τοῦ περικλεοῦς ὀνόματός του, καὶ «σπουδὰς ἀρίστας ἐποιήσατο ἐν Παρισίοις, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς τελειοποίησιν» καὶ ἰατρὸς ἄριστος εἶχε καταρτισθῆ καὶ ἐν τῇ χειρουργικῇ ἤρατο θριάμβους κατὰ καιρούς, καὶ καλλιτέχνης δὲν ἦτο ἀνάξιος λόγου, ἀφοῦ διὰ τῆς κιθάρας του ἐμάγευε καρδίας καὶ συνέθετε περιπαθέστατα ᾄσματα, ἅτινα προθύμως ἀπεστήθιζον καὶ ἐξετέλουν πᾶσαι αἱ προσδοκῶσαι νὰ συνδέσωσι τὴν παραβλῶπα τύχην των μετὰ τῆς τυφλῆς ἰδικῆς του.

Τὰς περὶ τὴν χειρουργίαν καὶ τὴν μουσικὴν ἐπιτυχίας του, ὡς ἀδαὴς περὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐκτιμήσω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· γινώσκω μόνον, ὅτι κατελήφθην ὑπὸ ἀρρήτου θαυμασμοῦ, ὅτε ἐξετέλεσε τὴν πρὸς ἀμφοτέρας συνδεομένην πρώτην του ἐγχείρισιν, ἀποκόψας μετὰ πάσης ψυχραιμίας τὸ μουσικὸν *λα* ἐκ τοῦ πατρικοῦ ἐπιθέτου χωρὶς τοῦτο νὰ πάθῃ τι. τοὐναντίον μάλιστα εὐγενέστερον καὶ εὐοσμότερον κατασταθέν, ἔζησε καὶ θὰ ζήσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας.

* * *

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν μόνον αὐταὶ αἱ ἐπιτυχίαι του. Ἦσαν καὶ ἄλλαι, ὧν μίαν ἰδίᾳ, τὴν ἐκλογικήν, θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἀφηγηθῶ.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ σωτηρίου ἔτους 18... ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκετο, ὡς συνέβη πολλάκις, εἰς παραμονὰς ἐκλογῶν, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνελάμβανεν, ὡς εἰκός, ἀνέκφραστον βράσιν ἀναλόγως τοῦ ὑψίστου Συνταγματικοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἔμελλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐγκλεισθῇ εἰς τὰς ἐκ λευκοσιδήρου κάλπας.

Ὁ ἀγὼν προοιωνίζετο κρατερός, ὡς εἴθισται παρ' ἡμῖν· διότι αἱ χωρίζουσαι βλέπετε τὰ πολιτικὰ κόμματα ἀρχαὶ καὶ ἰδέαι, τυγχάνουσιν ἀνέκαθεν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλας, ὁ δὲ λαὸς διαφωτίζεται ἀνέκαθεν εἰλικρινῶς ὑπὸ τοῦ Τύπου, εἰς τρόπον ὥστε μορφοῦνται πεποιθήσεις ἑδραῖαι, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Οἱ Δήμαρχοι τοῦ Βασιλείου εἶχον ἐπ' ὀλίγον διακόψῃ τὰς ἀτρύτους προσπαθείας των ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς συγκοινωνίας καὶ τῆς ἐν γένει κοινωνικῆς εὐπραγίας τῶν συνδημοτῶν των, καὶ κατεγίνοντο ἀμελητὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν συνδυασμῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ, εἰ δυνατόν, ἡ ἐπιτυχία καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τὰς ἐκλογάς.

Ὁ μοῦστος, ἄφθονος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐναπετίθετο σεμνῶς ἐντὸς τῶν βαρελίων ὅπως ἐν καιρῷ τῷ δέοντι προσενέγκῃ τὰς καλάς του ὑπηρεσίας, ἐνισχύων τὸ φρόνημα τῶν ἐκλογέων. Οἱ δὲ ἄεργοι τῶν τε ἐκλογέων καὶ τῶν ἐκλεξίμων ἐλάμβανον ὄψιν πολυάσχολον.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἡ ἰδιότης τοῦ βουλευτοῦ ἤρχιζε νὰ κρίνηται ὡς ἀξιοπρεπὴς ἐνασχόλησις καὶ παρὰ τῶν εὐτυχησάντων νὰ εὑρίσκωσιν ἕτοιμον τὸν ἄρτον των, συνεπείᾳ ἰδρώτων προκεκοιμημένων γονέων, ὁ δὲ τίτλος τοῦ *νεαροῦ πολιτευτοῦ* ἐγαργάλισε πολλοὺς νέους ἀκραιφνεῖς πελάτας τοῦ Καφενείου τῆς Πλατείας τοῦ Συντάγματος, καὶ τοὺς παρώτρυνεν εἰς ἐνάσκησιν νέων ἐρώτων καὶ εἰς ἀνίχνευσιν νέων συγχινήσεων. Ἡ πρὸς τὴν Τουρκίαν συμμαχία, ἀγαθῇ τύχῃ, εἶχεν ἐγκαίρως ἀποδειχθῇ ἐσφαλμένη ἐπίνοια, ἀφοῦ ἐφ' ἱκανὸν ἡ ἐγνωσμένη ὀπισθοβουλία τῶν πολιτικῶν τῆς γείτονος, δὲν εὗρε τροφὴν ἀπέναντι τῶν προφυλάξεων τῶν γηρασκόντων πολιτικῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Μᾶς ἀπησχόλουν ὅμως τότε αἱ Εὐρωπαϊκαὶ συμμαχίαι, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐδίσταζε ποῦ νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα ἀπέναντι ὅλων σχεδὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ἐπιθυμουσῶν καὶ καλὰ νὰ μᾶς ἔχωσι στήριγμα εἰς μέλλουσαν τυχὸν ἀνεμοζάλην.

Ἐν τοιαύτῃ κρισίμῳ διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν στιγμῇ, εἶχε κριθῇ εὐτύχημα ἡ ἔφεσις πολλῶν ἀέργων νέων ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀνεμένετο δὲ μετ' ἐλπίδων ἡ ἐπιτυχία των, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρουσιασθῶμεν ἐνώπιον τῆς Εὐρώπης καὶ ὑπὸ Κοινοβουλευτικὴν ἔποψιν μορφωμένοι καὶ εὐπρεπεῖς κατὰ τὴν στιγμὴν οἱασδήποτε συμμαχίας.

Ζήτω λοιπὸν τὸ νέον αἷμα.

* * *

«Διαδίδεται μετ' ἐπιτάσεως, ὅτι καὶ ὁ κ. Παντὼφ κατεπείσθη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν Κυβερνητικὸν συνδυασμὸν Λαρίσσης. Ἡ πρόσληψις τοῦ κ. Παντώφ, νέου ἐξόχως μεμορφωμένου, ἰατροχειρούργου διαπρεποῦς καὶ ἀνεξαρτήτου ὑλικῶς, ἐχαιρετίσθη ζωηρῶς καθ' ἅπαντα τὸν Νομόν, προσδίδει δὲ οὐ τὴν τυχοῦσαν σημασίαν εἰς συνδυασμόν, ἔχοντα ἤδη ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν.»

Ταῦτα ἔγραφε πρωϊνὸν φύλλον, εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ὁποίου ὁ κ. Παντὼφ ἔπινε συνήθως τὸν μεταμεσημβρινὸν του καφὲ καὶ ἐκάπνιζε τὰ περισσότερα τῶν σιγαρέτων του μετὰ τῆς Συντάξεως.

Ὀρφανὸς πατρός, ὁ νεαρὸς πολιτευτὴς εἶχε κληρονομήσῃ ἐκτὸς τοῦ ἡμίσεως ὀνόματος καὶ ὁλόκληρον τὴν οὐσίαν τοῦ ἀτυχοῦς πατρός του, μεγαλοκτηματίου ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅστις δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸν ἴδῃ καὶ ὑποψήφιον βουλευτήν....

Αἱ πικρίαι τὰς ὁποίας ὁ υἱός του τὸν ἐπότισε κατὰ τὴν *συμπλήρωσιν* ἰδίᾳ τῶν σπουδῶν του ἐν Παρισίοις, κατεβίβασαν αὐτὸν αἴφνης εἰς τὸν τάφον, πρὶν ἡ προφθάσῃ κἂν νὰ τὸν ἀποκληρώσῃ, ὡς ἐσκόπει· ἡ δὲ πρωτεύουσα ἐστερήθη ἑνὸς ἔτι φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐξησφαλισμένον, ἀφοῦ ὁ μακαρίτης κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς, εἶχεν ἐν ἀπογοητεύσει προσβληθῇ ὑπὸ τοῦ τότε ἐνσκήψαντος *Παγκείου* πυρετοῦ.

Ὁ νέος Παντὼφ ὑπέφερε μετὰ καρτερίας τὴν πλήξασαν αὐτὸν συμφοράν, καὶ ὡς ἀνὴρ βαθείας φιλοσοφικῆς μορφώσεως, διῆλθε τὸ πένθος τοῦ γεννήτορος, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὰς μελέτας ἐν Γαλλίᾳ, ὅθεν ἐπανῆλθε μετὰ ἓν ἔτος.

Ὅσοι ἐνέκυψαν ὡς ὁ ἡμέτερος ὑποψήφιος, εἰς μελέτας καθ' ὑπέρβασιν τοῦ δυνατοῦ, δὲν τὸ ἔπραξεν ἀτιμωρητί. Ἐπέπρωτο λοιπὸν καὶ ὁ κ. Παντὼφ νὰ ὑποστῇ καιρίαν ἀτονίαν τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, ἐκδηλωθεῖσαν κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν! Εἰς τρόπον ὥστε αἱ Ἀθῆναι εἶνε ἐφεξῆς ὡραται εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ *μονόκλ*. Ἀλλ' ἂν ἡ πρωτεύουσα ἔχασεν ἕνα ἄρτιον θεατήν, ἐκέρδησεν ἐξ ἄλλου ἓν ἀστεῖον θέαμα.

* * *

Ὡς εἴθισται, αἱ ὑποψηφιότητες γίνονται ἀφορμὴ εἰς τοὺς νέους νὰ γνωρίσωσιν ὀλίγον τὸν τόπον μας. Καὶ ὁ κ. Παντὼφ λοιπὸν δὲν ὤκνησε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ἀπαραίτητον ἀνιαρὸν ταξείδιον πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ θέαν τῶν ἀνυπομόνων ἐκλογέων του. Ἂν οἱ νεα-

ροὶ πολιτευταὶ ἀντιλαμβάνωνται τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ὡς ὁ ἡμέτερος ὑποψήφιος διὰ τοῦ μανιβέλου, οἱ ἐκλογεῖς μεταχειρίζονται φακὸν μεγάλης δυνάμεως, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποίου μελετῶσι τοὺς ὑποψηφίους.

Καὶ εἶδον ἐν τῇ περιστάσει τὸν μυρόεντα κ. Tony μὲ ὅλας του τὰς ἀποσκευάς, μὲ κάσκαν διὰ τὸν ἥλιον, μὲ ἀδιάβροχον διὰ τὴν βροχὴν καὶ μὲ σμόκιν διὰ τὰς βουλευτικὰς πανύχιδας, ἃς ἐτέλει πρὸς χάριν του ὁ Δήμαρχος Χ παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐξενίζετο ἐν Σ., τῷ κέντρῳ τῆς βουλευτικῆς του ἐκδρομῆς.

Φύσει εὐγενὴς τοὺς τρόπους, ἐπαύρωνε κανονικῶς τοὺς πόδας ὁπόταν ὁ φίλος του Δήμαρχος τῷ παρουσίαζε τοὺς *ἀνθρώπους* του καὶ τοῖς ἐχορήγει ἐκτὸς τῆς παρατεταμένης ἀμερικανικῆς χειραψίας, ἤτις συνήθως ἔρθανε καὶ μέχρι τοῦ σφυγμοῦ — ποῦ νὰ λησμονήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν τέχνην του — καὶ μίαν βλακώδη σκευασίαν φυσιογνωμίας, ἣν ἐξέπεμπε τὸ πρόσωπόν του, λόγῳ τῆς γινομένης ἐργασίας πρὸς τοποθέτησιν τοῦ *μονόκλ*. Τοῖς ὡμίλει περὶ τοῦ τελευταίου ἰατρικοῦ συνεδρίου, περὶ οὗ ἤκουστα ἐνδιεφέροντο καὶ περὶ τῆς *Medẽe* τοῦ Σαρμάρκ, ὀνομάτων, ἅτινα ἀπαρεξήγουν οἱ πεζότατοι· ἐκειθεν δ' ἀντλῶν τὰς περὶ σιδηροδρόμων γνώσεις του, ἀνέπτυσσε τὰς προσδοκωμένας ὠφελείας ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου Ακρίσσης κλπ.

Ἀλλ' οἱ ἐκλογεῖς περίλυποι ἀπεχαιρέτων τὸν Δήμαρχον, καὶ ὡς ἐκ συμφώνου, κατόπιν ἐκφραστικῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς, ἔλεγον:

— Καλὸς καὶ ἄξιος κύρ Δήμαρχε ὁ γιατρός ἀλλὰ δὲν κάνει γιὰ μᾶς. Πολὺ λοῦσο γιὰ τὸν τόπον μας!

Ἐν τούτοις ὁ Δήμαρχος μὲ τὸ ἀζημίωτόν του ἐξηκολούθει νὰ τὸν συνοδεύῃ εἰς τοὺς διαφόρους Δήμους, ἐνῷ ἑπτὰ ἡμίονοι φορτωμένοι παρηκολούθουν μέ τὰς ἀποσκευὰς τοῦ ὑποψηφίου.

Ὁ ἄνεμος δὲν ἐβράδυνε νὰ μεταφέρῃ τὴν μυρόεσσαν φήμην τοῦ κ. Παντὼρ καθ' ὅλον τὸν Νομόν, τὸ δὲ σχηματιζόμενον ρεῦμα ὠγκοῦτο εἰς βαθμὸν λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν δημοτικότητα... καὶ αὐτοῦ τοῦ φίλου του Δημάρχου.

* * *

Ἡ περιφορὰ τοῦ κ. Παντὼρ ἐτελείωσεν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν. Ὁ ὑποψήφιος ἦτο καταγοητευμένος ἐκ τῆς ἐκδρομῆς καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας, ἡτοιμάζετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀθήνας. Δὲν εἶχε δὲ λόγους, ὅπως μετὰ περισσῆς χάριτος εὐχαριστήσῃ τὸν εἰς σκέψεις βυθισμένον Δήμαρχον καὶ τὴν ἁπλοϊκὴν κυρίαν του.

— Δὲν εἰξεύρω, κυρία μου, ἂν ἔφθασεν ἕως ἐδῶ μία pièce τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὅπως σήμερον εἰς ὑποψήφιος . . . .

Ἀλλ' ἡ ἁπλῆ κυρία δημάρχου μὴ ἐννοοῦσα βεβαίως τὸν κομψὸν ξένον της, διέκοψεν ἀποτόμως τὴν ἀρχομένην παραβολὴν καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν συλλογισμένον σύζυγόν της μετά τινος ἐρυθήματος, εἶπε:

— Καλὲ γιὰ *ποιαὶς* μιλεῖ ὁ κὺρ Ἀντωνάκης; Γιὰ τὰς Γαλλίδες; Ἄμ ποῦ δὲν ἔχουμε!

Ὁ Δήμαρχος ὥσπερ ἀφυπνισθεὶς δὲν ἐβράδυνε νὰ περιβληθῇ ὅλον τὸν ὄγκον τῆς ἐξουσίας του καὶ ἡτοιμάζετο νὰ προφέρῃ ὅ,τι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐξέφραζεν ἡ δημαρχική του ὄψις, ἐναντίον τοῦ αὐθάδους, ὅτε εἰσελθὼν ὁ Πάρεδρος ἀνέστειλε τὴν πρόθεσίν του.

Ἡ ὁμιλία εὐθὺς ἐτράπη εἰς γενικώτερα ζητήματα περὶ συγκοινωνίας, περὶ ἐκπαιδεύσεως, περὶ ναυτικοῦ, περὶ στρατιωτικῶν ἰδίως, εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν ὁποίων ὁ πάρεδρος πρᾴνη *ἐπιλοιμίας*, κατελαμβάνετο ὑπὸ τοῦ ὁμοιωνύμου πυρετοῦ εἰς αἰώνιον μνημόσυνον τοῦ κακῆ μοίρᾳ διακοπέντος σταδίου του, καὶ πρὸς ἐπανάληψιν τῶν πατριωτικῶν πόθων του καὶ τῶν ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων, ἅτινα αἱ πρὸς τὸ κόμμα ὑπηρεσίαι του τῷ παρεῖχον.

— Καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσα καὶ τόσα, κὺρ Ἀντώνη, προσέθηκεν ὁ Πάρεδρος ἐν βράσμῳ ψυχικῆς ὁρμῆς, δὲν εὑρέθηκε καὶ γιὰ μᾶς ἀκόμη οὔτε ἕνα πράσινο φύλλο. Ὁ Πρόεδρος τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ ἐν τούτοις πάλιν προχθὲς ἔστειλε τὸν χρυσοῦν 'στὸν κὺρ Δήμαρχο! Δὲ λέω, πῶς δὲν τοῦ ἀξίζει· ἀλλὰ τάχα δὲν ἀξίζει καὶ ὁ Πάρεδρος δι' τὸν ἀργυροῦν; Σὲ παρακαλῶ, κὺρ Ἀντωνάκη, νὰ τοῦ τὰ 'πῇς τοῦ Προέδρου ἀπὸ μέρους μου.

Ὁ κύριος Παντὼρ, ἀφοῦ ἐσυλλογίσθη πρὸς στιγμήν, εἶπεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Δήμαρχον:

— Καὶ τώρα δὲν θὰ ἐπιστρέψητε τὸν ἀργυροῦν;

— Βέβαια· μάλιστα νὰ σοῦ τὸν δώσω μαζί σου καὶ τὸν διδεις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Μόλις ὁ δήμαρχος ἐνεχείρισε τὸ πρώην παράσημόν του εἰς τὸν ὑποψήφιον, ὅπως τὸ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὁ κ. Παντὼρ λαβὼν ὕφος μεσαιωνικοῦ ἡγεμόνος, προσεφώνησε τὸν Πάρεδρον ὡς ἑξῆς:

— Πάρεδρε! Ὑπῆρξας ἐπιλοχίας, εἶσαι πάρεδρος! τοῦ λοιποῦ θὰ εἶσαι ἱππότης! Ἐγὼ ἄδικα δὲν εἶμαι Κυβερνητικὸς ὑποψήφιος. Χρώμενος τῇ δυνάμει, ἣν ἔχω, λαβών, σὲ ἀναγορεύω ἱππότην τοῦ σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος καὶ ἱκανοποιῶ αὐθωρεὶ τὴν δικαίαν αξίωσίν σου.

Συγκεκινημένος ὁ πάρεδρος ἀντεφώνησε τὰ ἀκόλουθα:

— Βρὲ παληοτενεκέ, καὶ τί σοῦ 'φάνηκε πῶς μπορεῖς νὰ γελάσῃς μαζί μου;.....

* * *

«Ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα» δὲν λέγομεν διότι οἱ ὑποψήφιοι καὶ ἂν ἔχωσι, τοὺς κρύπτουσιν, ὅπως αἱ γαλαῖ, τοὺς ὄνυχάς των. Ἐκ τῶν ἐπεισοδίων λοιπόν, ἅτινα συνέβησαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἥκιστα καλαὶ συστάσεις συνώδευσκν τὸν κ. Παντὼρ ἐπανερχόμενον εἰς Ἀθήνας, μεθ' ὅλα τὰ ἐνθουσιώδη τηλεγραφήματα, ἅτινα προηγήθησαν, πληρώσαντα τὴν πρωτεύουσαν καὶ πληρωθέντα ὑπ' αὐτοῦ. Αὐθημερὸν ἐψηφορίσθη ἡ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ *ἀτοχώρισίς* του καὶ ὁ ψιθυρισμὸς ταχέως μετεβλήθη εἰς βροντὴν, τὴν ὁποίαν ἤκουσε τέλος καὶ ὁ ἐνδιαφερόμενος.

Ἔσπευσε ν' ἀνέλθῃ τὴν κλίμακα τοῦ ὑπουργείου, ἀλλὰ... διὰ νὰ τὴν κατέλθῃ παρευθύς. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς κυβερνήσεως ἐπνίγετο ἐκ τῆς ἐργασίας, δὲν ἤθελε νὰ ἴδῃ ἄνθρωπον.

— Οὐδ' ἐμέ; Ἐγὼ εἶμαι ὑποψήφιος.

— Οὐδ' ὑμᾶς.

Τέλος πάντων ὁ κ. Παντὼρ ἐγνόησε τὴν ἀλήθειαν! Οἱ κυβερνητικοὶ τὸν ὑπωπτεύοντο, τὸν ἐπεβουλεύοντο, τὸν ὑπέσκαπτον! Τὸν ἐνόμιζον ἀντιφρονοῦντα!

— Κακῶς ἔπραξα ὅπου δὲν ἐστάθην φανατικὸς εἰς τὰς ἀγορεύσεις μου. Διενοήθη, ἀλλ' οὐδὲν κακὸν καλοῦ ἅμικτον. Μᾶς μένει ἀνοικτὴ καὶ ἡ ἄλλη θύρα. Τώρα χρειάζονται σκέψεις.

Καὶ κλεισθεὶς ἐν τῷ γραφείῳ του ἐσκέφθη ἐπὶ ὥρας μακράς· τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῶν σκέψεών του διετύπωσεν ἐπὶ τῶν δύο ἐπιστολῶν, ὧν παραθέτομεν ἀκριβῆ ἀντίγραφα:

«Σεβαστέ μοι ἀρχηγέ,

»Αἱ ἰδέαι τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ ἰδικαί »μου εὑρίσκονται ἐν ἁρμονίᾳ, ὁρκίζομαι δὲ »νὰ χρησιμοποιήσω πᾶσαν χορδὴν τῆς καρ»δίας μου ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας των. Μα»ταίως μὲ διέβαλεν ἡ συκοφαντία. Θὰ »προσπαθήσω παντὶ τρόπῳ νὰ καυτηριάσω »ἐκείνους, ὧν τὰ ἔργα ἤνοιξαν βαθείας πλη»γὰς ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς πατρίδος. Ἰδοὺ τὸ »πολιτικόν μου πρόγραμμα — καθαρῶς κυ»βερνητικὸν — ὅπερ παρακαλῶ νὰ ἔχετε ὑπ' »ὄψιν κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ συνδυα»σμοῦ τοῦ νομοῦ μας. Δέξασθε κτλ.

«Σεβαστέ μοι ἀρχηγέ,

»Αἱ ἰδέαι τῆς Ἀντιπολιτεύσεως καὶ αἱ »ἰδικαί μου εὑρίσκονται ἐν ἁρμονίᾳ, ὁρκίζο»μαι δὲ νὰ χρησιμοποιήσω πᾶσαν χορδὴν »τῆς καρδίας μου ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας των. »Ματαίως μὲ διέβαλεν ἡ συκοφαντία. Θὰ »προσπαθήσω παντὶ τρόπῳ νὰ καυτηριάσω »ἐκείνους, ὧν τὰ ἔργα ἤνοιξαν βαθείας πλη»γὰς ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς πατρίδος. Ἰδοὺ τὸ »πολιτικόν μου πρόγραμμα — καθαρῶς »ἀντιπολιτευόμενον — ὅπερ παρακαλῶ νὰ ἔ»χετε ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ »συνδυασμοῦ τοῦ νομοῦ μας. Δέξασθε κτλ.

Ὑποράψας τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ἠγέρθη, ἔτριψε μετ' εὐχαριστήσεως τὰς χεῖρας καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν:

— Θέλουσι προγράμματα σαφῆ καὶ ὡρισμένα; Θὰ τὰ ἔχωσι. «Τὸ καλὸ τὸ παλληκάρι ξέρει κι' ἄλλο μονοπάτι».

Καὶ λαβὼν δύο φακέλλους ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μέν: *Πρὸς τὸν κ. ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως*, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου: *Πρὸς τὸν κ. ἀρχηγὸν τῆς Ἀντιπολιτεύσεως.*

* * *

Ἀλλ' «ἂν ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν κλέπτην, ἀγαπᾷ καὶ τὸν νοικοκύρην», ἵνα διὰ παροιμίας ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν παροιμίαν του. Ἡ ἰατρικὴ καὶ καλλιτεχνία εἶχον τύχην! Μικρὸν λάθος μεταθέσαν ἑκάστην τῶν ἐπιστολῶν ἐν τῷ διὰ τὴν ἄλλην προωρισμένῳ φακέλλῳ... διακόπτει ἀποτόμως τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ νεκροῦ ὑποψηφίου... ἴσως δὲ καὶ ἕνα κλάδον ἐκ τῶν συγχρόνων δαφνῶν τῆς πατρίδος...

Θδ.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΝΗΣ

Ἐπιστρέφοντες ἐκ κυνηγεσίου ἀπὸ τὰ δάση τῶν Ἀσπραγγέλων εἰς Ἰωάννινα διὰ Λυκοτριχίου, κατηρχόμεθα τὴν φάραγγα τῆς μονῆς ταύτης νύκτα, διότι εἴχομεν κινήση μὲν περὶ μεσημβρίαν, ὑπολογίσαντες νὰ φθάσωμεν, ἐν ἀνέσει ὁδοιποροῦντες, κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς Ἰωάννινα, ἀλλ' ὑπὸ βροχῆς ραγδαίας καὶ αἰφνιδίας, ἐκ τῶν συνήθων ἐκείνων μεταμεσημβρινῶν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ θέρους καταληφθέντες, περὶ τὴν *Βρύσιν τοῦ Πασᾶ*, ἠμποδίσθημεν ἐκεῖ ἀκίνητοι μέχρι τῆς ἑσπέρας. Ἡ νύξ, ἀσέληνος, μὲ οὐρανὸν κεκαλυμμένον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ νέφη, ἤρχισε νὰ ἐξαπλοῦται σκοτεινοτάτη, ἡ δὲ φάραγξ, ἣν κατηρχόμεθα δι' ἀτραποῦ ἀνωμαλωτάτης καὶ πολλαχοῦ ὑπὸ τῶν ρευμάτων παρεσυρμένης, ἦτο βαθυτάτη καὶ κατάκρημνος.

Ἐβαίνομεν κατεσπευσμένως καὶ σιωπηλοὶ κατεχόμενοι ὑπὸ πανικοῦ. Ἀλλ' αἴφνης μακρυνὸς ἠχος φλογέρας ἐπέχυσεν ἠρεμίαν τινὰ εἰς τὴν μελαγχολοῦσαν ψυχήν μας. Ὁ ἦχος ἤρχετο ἀπὸ τῶν κορυφῶν πολὺ ὑψηλά· ἦτο δὲ τόσον γλυκὺς καὶ μαλακτικός, ὥστε μᾶς ἐφάνη, ὅτι φωνὴ οὐρανία κατήρχετο, ἵνα μᾶς παραμυθήσῃ.

Τίς οἶδε ποῖος βοσκὸς ἐνεθυμήθη τότε τὸν ἀθάνατον Καταντόνην καὶ ἠθέλησε διὰ τοῦ *τραγουδιοῦ* του νὰ μνημονεύσῃ τὰ ὑπεράνθρωπα ἀνδραγαθήματά του.

Κί' ἀγέρας, δέντρα καὶ νερὰ μένουνε, λησμονιῶνται,
κατὰ τὸν ποιητὴν

Καὶ στέκουν κι' ἀκουρμένονται γιὰ τὸν παληό τους φίλο.
Ἂς κ' ἔπιανε παράπονο τὴ νειόνυμφη τὴν πλάση,
Π' ἀκούει τὸ μνημόσυνο τοῦ φοβεροῦ τοῦ κλέφτη.

Τὸ *τραγοῦδι* ἔπαυσε καὶ οἱ γλυκεῖς τῆς φλογέρας ἦχοι ἐσβύσθησαν εἰς τὸν αἰθέρα, ὡς ἀστέρες διάττοντες. Ὅτε δέ, *λησμονημένοι* καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ ἄσματος, ἐφέρομεν τὸ βλέμμα πέριξ ἡμῶν, εἴδομεν ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς φοβερὸν σκότος. Ἡ νὺξ εἶχεν ἐπέλθη πλέον. Καὶ ὅμως εἴχομεν νὰ διατρέξωμεν εἰς τὸ σκότος αὐτῆς δρόμον μιᾶς περίπου ὥρας ἀκόμη μέχρι τοῦ Λυκοτριχίου. Ἡ ἠρεμία ἐφυγαδεύθη πάλιν ἐκ τοῦ στήθους μας ὑπὸ τὸ μαστίγιον τοῦ φόβου, ὅστις ὁλονὲν ἐπετείνετο. Αἴφνης δέ, ὡς νὰ μὴ ἤρκει εἰς ἡμᾶς τοῦτο μόνον, ἀλλεπάλληλοι βαρεῖς πυροβολισμοὶ εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος ἐκραγέντες, μᾶς ἐπάγωσαν ἐπὶ πλέον αἷμα.

— Κλέφται, σκυλιά! ἠδυνήθη μόλις εἷς ἐξ ἡμῶν νὰ ὑποτονθορίσῃ.

Καὶ ἐμείναμεν ὅλοι *εἰς τὸν τόπον*, ἄφωνοι πλέον, τρέμοντες ἐκ τοῦ φόβου. Δὲν ἦτο διόλου ἀξιόμεμπτος ὁ περὶ λῃστῶν φόβος ἡμῶν. Ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων χρόνων τὰ μέρη ἐκεῖνα ἦσαν κρυσφύγετα λῃστῶν. Σήμερον δέ, ὅτε τοσαύτην ἐλευθερίαν καὶ θρασύτητα ἀνέλαβεν ἡ λῃστεία ἐν Ἠπείρῳ, φόβος εἶνε καὶ ὀλίγον ἔξω τῶν Ἰωαννίνων νὰ ἐξέλθῃ τις, ἀφοῦ καὶ ἐκεῖθεν καὶ ἐκ μέσης πολλάκις ἀγορᾶς ἐτόλμησαν οἱ λῃσταὶ νὰ ἁρπάσωσιν αἰχμαλώτους. Δὲν ἠδυνάμεθα δὲ νὰ καθησυχάσωμεν καὶ τοὺς σκύλους μας, οἵτινες ἀκούσαντες τοὺς πυροβολισμοὺς ὠρμησαν νὰ σπεύσωσι πρὸς τὰ κάτω, ἀλλὰ παρημποδίζοντο καταναγκαστικῶς ὑφ' ἡμῶν. Ἠναγκάσθημεν δὲ νὰ φιμώσωμεν καὶ τὰ στόματα αὐτῶν, ἵνα μὴ γαυγίζωσιν ἐκ τῆς στενοχωρίας των.

Μετά τινα σιγὴν ἐφάνη εἰς ἐμέ, ὅτι ἤκουον ἀπήχησιν ἀσμάτων ἐν τῷ βάθει τῆς φάραγγος.

— Σοῦ κάνουν τ' αὐτιά, μοὶ εἶπέ τις.

— Ὄχι, ἀκούω κ' ἐγώ, εἶπεν ἄλλος, μιὰ βοή· μὰ θἄνε τὸ νερὸ τοῦ λαγκαδιοῦ.

— Ἐγὼ λέω, ἐπρόσθεσεν ὁ δειλότερος, πῶς θἄμπλεξαν οἱ κλέφταις μὲ καμμιὰ παγάνα καὶ θἄστησαν ντουφέκι. Κ' ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔχουν χρεῖ νὰ φωνάζουν 'ς τὸν πόλεμο, ταῖς φωναῖς τους μᾶς ταῖς φέρνει τὸ βάθος τοῦ λαγκαδιοῦ σὰν βοή....

— Ἂν ἦταν πόλεμος, τὸν διέκοψα ἐγώ, θ' ἀκούγαμεν κι' ἄλλη παταριά.

Ἐμείναμεν οὕτως ἐν σιγῇ ἐπί τινα ὥραν ἐκεῖ, οὐδὲν πλέον ἀκούοντες ἢ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἀπήχησιν, περὶ ἧς εἴχον εἴπη.

— Πάμε παρακάτου, ἀδερφέ, νὰ ἰδοῦμε τί γίνεται· γιατὶ δὲν ἀκούσαμε κι' ἄλλη παταριά; ἐπανέλαβον.

Τινὲς ἐδίστασζον νὰ προχωρήσωμεν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειονοψηφίας.

— Ἐγὼ λέω ν' ἀλλάξωμε δρόμο, εἶπέ τις τῶν δισταζόντων, μὴ βροῦμε κἄνα μπελιά.

— Ὄχι, εἶπον ἐγώ, τὸ ἴδιο τὸ μονοπάτι νὰ πᾶμε. Καὶ ἐξεκίνησα ἀκολουθούμενος ὑπ' αὐτῶν. Εἶχον δίκαιον νὰ δειλιῶσι τόσον οἱ σύντροφοί μου. Διότι, γεννηθέντες ἐν Ἰωαννίνοις καὶ τοῖς περιχώροις αὐτῶν, δὲν ἐγνώριζον ἀπὸ θυελλώδεις καὶ σκοτεινὰς νύκτας τῶν ὀρέων, νύκτας καθ' ἃς τυγχάνει νὰ διέρχηται τις βράχους ἀποκρήμνους καὶ ἄνευ τοῦ παραμικροῦ ἴχνους δρόμου. Τοιαύτας νύκτας εἶχον ἴδη πολλὰς ἐγὼ ἀνὰ τὰς φάραγγας τῆς Πίνδου, ἐφ' ἧς ἐγεννήθην. Ὥστε καὶ ἂν ἔτι δὲν ἤμην ἐντελῶς συνειθισμένος εἰς αὐτάς, εἶχον ὅμως περισσότερον ἀπ' αὐτοὺς θάρρος. Διὰ τοῦτο ἐπροχώρουν πεντήκοντα σχεδὸν βήματα πρὸ αὐτῶν. Οὕτως ἔφθασα ταχύτερον ἐπί τινος ὑψώματος, ἀφ' οὗ ὀλίγος πλέον κατήφορος μᾶς ὑπελείπετο. Ἐκεῖθεν ἀπεκαλύφθη πρὸ ἐμοῦ ἡ ἐν τῷ βυθῷ τῆς φάραγγος κοιλάς. Τὸ δὲ θέαμα ἦτο τόσον ἐκπληκτικόν, ὅσον καὶ εὐχάριστον. Διότι εἶδον ἀνὰ τὰς ἄκρας κοιλάδος ὅλης πυρὰς λαμπούσας καὶ ἤκουσα καθαρῶς πλέον ἤχους ἀσμάτων, εἰς οὓς προσετίθεντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διακεκομμέναι βραχναὶ ὑλακαὶ μανδροσκύλων, αἵτινες μοὶ ἐδήλωσαν ὅτι εὑρισκόμεθα πλησίον *στάνης*. Ἀληθῶς δ' εἰπεῖν, ἄνευ τῶν σκύλων ἤθελέ τις ἐκλάβη τὸ θέαμα ὡς πανήγυριν τῶν δαιμόνων τοῦ λαγκαδίου, ἐὰν ἐπίστευεν εἰς τὰς δεισιδαιμονίας τοῦ λαοῦ. Στραφεὶς τότε πρὸς τοὺς πλησιάζοντας συντρόφους μου, ἐκάγχασα:

— Δὲ σᾶς ἔλεγα 'γὼ δὲν εἶνε κλέφταις; Δὲν ἀκοῦτε καθαρὰ καθαρὰ τὰ τραγούδια; Ἰδέστε καὶ ταῖς φωτιαῖς, ἀκοῦστε καὶ τὰ μανδρόσκυλα.

— Μῶρ' ἐδῶ πέσαμε σὲ στάνη! εἶπέ τις.

— Μοῦ φαίνεται ποῦναι ἡ στάνη τ' Ἀκρίβου, εἶπον ἐγώ. Ἂν εἶνε αὐτός, καλὰ θὰ τὰ περάσουμε κ' ἐδῶ νὰ κάτσουμε ἀπόψε.

— Γι' ἂς πᾶμε, εἶπεν ἄλλος.

Ὁ Ἀκρίβος εἶνε *τσέλιγγας*, ἀρχηγὸς *στάνης*, φατρίας δηλαδὴ ποιμενικῆς ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σαρακατσάνων, οἵτινες, σκηνίται ὄντες, διέρχονται μετὰ τῶν ποιμνίων καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν τὸν μὲν χειμῶνα εἰς τὰς πεδιάδας, τὸ δὲ θέρος εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων μας. Ἐν Ἠπείρῳ μεταξὺ ἄλλων ἀκούεται καὶ ἡ *στάνη* τοῦ *Ἀκρίβου*, ἐκλέγοντος πάντοτε εἰς παραχείμασιν τὰς πεδιάδας τῆς Πρεβέζης καὶ διὰ τὸ θέρος τὸ βουνὸν τῶν Ἰωαννίνων.

Ἐννοεῖται ὅτι ἅμα ἐφθάσαμεν εἰς τὰς *καλύβας τῆς στάνης* μᾶς ὑπεδέχθησαν πρῶτοι-πρῶτοι οἱ σκύλοι, ὄχι τόσον φιλοφρόνως βεβαίως, ἂν δὲν ἤρχοντο εἰς ὑπεράσπισίν μας ἀπὸ τὰ *παιδιὰ τῆς στάνης*. Οὗτοι μᾶς ὡδήγησαν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Ἀκρίβου, ἣν ἐζητήσαμεν, ἀφοῦ κατὰ πρῶτον ἐμάθομεν, ὅτι ἰδική του ἦτο ἡ στάνη.

Ἐνταῦθα μᾶς ὑπεδέχθη φιλοφρονέστατα ὁ ἴδιος Ἀκρίβος. Ὁ *τσέλιγγας* οὗτος εἶνε ὑψηλὸς καὶ σωματώδης ἀνήρ, ἀθλητικώτατος μὲ παχείας κνήμας, ροδαλὸν πρόσωπον καὶ φωσφορίζοντας ἐρυθροκυάνους ὀφθαλμούς. Ἔχει βραχνὴν καὶ βαρεῖαν φωνὴν καὶ βάδισμα ὑπερήφανον. Εἶνε δὲ πάνοπλος πάντοτε. Γνωρίζει ὑπὲρ ἑκατὸν ἀνθρώπους ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἰωαννίνων μεθ' ὧν εὑρίσκεται εἰς συναλλαγάς, ἀλλὰ γνωρίζει καὶ τόσους λῃστάς, οὓς ἀναγκάζεται νὰ ὑποδέχηται καὶ νὰ τρέφῃ. Ἀλλ' ἕνεκα τῆς μετὰ τῶν δευτέρων γνωριμίας του εἶδε τοσάκις καὶ τὰς εἱρκτὰς τῶν φρουρίων τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἐν οἷς συχνότατα κλείεται καὶ ἀθωοῦται κατηγορούμενος ἐπὶ λῃσταποδοχῇ. Αἱ καλύβαι τῆς στάνης εἶνε κωνοειδεῖς. Κατασκευάζονται δὲ ἐξ ἀχύρου δεδεμένου κατὰ δέσμας ἐπὶ τῶν σκελετῶν αὐτῶν, οἵτινες συνίστανται ἐκ πεπλεγμένων εὐλυγίστων ξύλων συνδεδεμένων κατακορύφως ἐπί τινος ἱστοῦ, ὅστις πήγνυται ἐντὸς τῆς καλύβης κατὰ τὸ κέντρον αὐτῆς. Μία δὲ καὶ μόνη στενὴ θύρα χρησιμεύει καὶ ὡς εἴσοδος καὶ ὡς παράθυρον καὶ ὡς καπνοδόχη. Ἐκεῖ γεννῶνται, ἐκεῖ ἀνατρέφονται καὶ ἐκεῖ ἀποθνήσκουσιν οἱ ποιμένες οὗτοι. Ὅταν κατασκευάζωνται αἱ καλύβαι, χαιρετίζονται μὲ τόσα ἄσματα, ἀλλ' ὅταν οἱ κάτοικοι αὐτῶν φεύγουσι, κατακαίουσιν αὐτάς· παράδοξον ἔθιμον.

Καὶ ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ *τσέλιγγα* καὶ ἐν ταῖς τῶν ὑποτελῶν του δὲν ἤδον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐχόρευον. Μᾶς εἶπον δὲ ὅτι τὴν αὔριον, Κυριακήν, ὁ *τσέλιγγας* ἐτέλει τοὺς γάμους ἑνὸς ἐκ τῶν υἱῶν του. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν αἱ χαραὶ καὶ αἱ εὐχαί. Κατὰ τὰ ἔθιμα αὐτῶν τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου, παραμονῆς τοῦ γάμου, προσκαλοῦνται ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς *στάνης* εἰς εὐωχίαν καὶ διασκεδάσεις. Ἀρχίζουσι λοιπὸν ἀπὸ τὰς καλύβας ὅλας τὰ ἄσματα καὶ οἱ χοροὶ καὶ οἱ

πυροβολισμοί, ἐνῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ οἱ ἀδελφοποιτοί του (βλαμάδες) κατασκευάζουσι τὸ *φλάμπουρον*. Τὸ φλάμπουρον εἶνε μακροτάτη ῥάβδος, εἰς τὸ ἄνω ἄκρον τῆς ὁποίας κατασκευάζουσι σταυρὸν ἐκ τριῶν ξύλων καὶ ἀναρτῶσιν ἐπ' αὐτῆς μανδήλια κόκκινα, πρὸ πάντων δὲ τὸ *μανδήλι τῆς νύμφης* καὶ τὸ *ζωνάρι τοῦ γαμβροῦ*. Εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἱερὰ γαμήλιος σημαία, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν λαμβάνει οὐδέποτε γαμβρὸς τὴν νύμφην, λείψανον βεβαίως τῶν ἀρχαίων ἁρπαγῶν. Ἐκ τούτου καὶ ἡ φράσις «σὲ πῆρα μὲ τὸ φλάμπουρο,» ἴση τῇ «σὲ πῆρα μὲ τὴν σημαίαν,» ὁσάκις φιλονεικῶν ὁ ποιμὴν μετὰ τῆς συζύγου του θέλει νὰ δείξῃ τὴν δουλικὴν πρὸ αὐτοῦ θέσιν της. Ὅταν δὲ οἱ ἀδελφοποιτοὶ ῥάπτουν τὸ μανδήλιον εἰς τὸ φλάμπουρον ᾄδουσι τὸ ἑξῆς ᾆσμα:

Τίνος εἶν' τὸ φλάμπουρο,—τ' ἄξιο καὶ τὸ κόκκινο;
Τοῦ γαμπροῦ εἶν' τὸ φλάμπουρο—τάξιο καὶ τὸ κόκκινο·
Ποιὸς τὸ φκιάνει ποιὸς τὸ ῥάφτει,-ποιὸς τὸ κατακοκκινίζει,
Μῆλα ῥόδια τὸν γιεμίζει;

. . . .

Ἐσένα φλαμπουριάρη[1] μου, θὰ νὰ σὲ τραγουδήσω
Νὰ σὲ πολυχρονήσω.
Νὰ σὲ χαρῇ ἡ μανοῦλά σου,-νὰ σὲ παντρέψῃ γλήγορα,
Νὰ βάλῃ ἄσπρο φλάμπουρο,—νὰ βάλῃ κατακόκκινο.
Καὶ σεῖς, μπρατίμοι[2] τοῦ γαμπροῦ,-ῥάψτε τὸ φλάμπουρο [καλά.]
Θὰ γύρῃ ῥάχαις καὶ βουνά.-Μὴ τὸ χαλάσουν τὰ κλαριά,
Καὶ μᾶς γελάσῃ ἡ πεθερά.

Ἐν τῷ ᾄσματι τούτῳ φαίνεται λεπτομερέστερον ἡ κατασκευὴ καὶ ὁ στολισμὸς τοῦ φλαμπούρου. Μετὰ τὸ φλάμπουρον ἄρχεται τὴν αὐτὴν νύκτα τὸ ξύρισμα τοῦ γαμπροῦ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀδελφοποιτῶν, καθ' ὃ χορὸς γυναικῶν καὶ νεανίδων ᾄδει τὸ ἑπόμενον:

Λούζεται ὁ γιὸς τοῦ βασιλιᾶ καὶ πάει νὰ ἀρραβωνίσῃ.
Ξουράφι μου ἀλεφαντινό, κι' ἀκόνι ἀπὸ τὴν Πόλι,
Ἀνέσια—ἀνέσια[3] νὰ διαβῇς τρίχα νὰ μὴ τοῦ κόψῃς κτλ.

Καὶ κατόπιν ἐπιδίδονται εἰς τὴν εὐωχίαν μέχρι τῆς αὐγῆς. Ἀποδειπνήσαντες ἡμεῖς, μὲ ὅλην ἐκείνην τὴν κούρασιν τῆς ἡμερησίας καὶ τῆς νυκτερινῆς ὁδοιπορίας μας *ξαγρυπνήσαμεν* παραδόξως. Οὐδ' ἐπλησίαζεν ὁ ὕπνος τὰ βλέφαρά μας. Μόλις ἐπρόβαλεν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ βουνοῦ τὸ γλυκοχάραγμα ἐζητήσαμεν νὰ ἀναχωρήσωμεν, ἵνα ὅσον τὸ δυνατὸν ἀποφύγωμεν τὴν ζέστην τοῦ ἡλίου καθ' ὁδόν. Ἀλλ' ὁ τσέλιγγας ἀντετάχθη εἰς τὴν ἀπόφασίν μας. Δὲν συγκατετίθετο οὐδαμῶς νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ φύγωμεν, ἀφοῦ ἔτυχε νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τὴν στάνην του καθ' ἣν ἡμέραν ἐνυμφεύετο ὁ υἱός του.—Αὔριο ταχιά, ἐβρυχήθη ὡσεὶ μᾶς διέταττε. Ἐκ περιεργείας περισσότερον πρὸς τὰ γαμήλια ἔθιμα τῶν ποιμένων αὐτῶν, κατέπεισα καὶ τοὺς ἄλλους νὰ μείνωμεν. Ἐλάβομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς μέρος εἰς τὸν γάμον, ἀνεμίχθημεν μετὰ τῶν *καλεσμένων*, ἐθεωρήθημεν διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς ἄνθρωποι ἰδικοί των ὡς *παιδιὰ τῆς στάνης*.

Ἡ νύμφη ἦτο κόρη ἄλλης στάνης, τῆς *στάνης τοῦ Καψάλη*, ὅστις ἄλλοτε ἀνέβαινε τὸ θέρος εἰς τὰ βουνὰ τοῦ Ζαγορίου, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο χάριν τοῦ γάμου τῆς θυγατρός του ἠναγκάσθη νὰ διαμείνῃ παρὰ τὴν στάνην τοῦ *συμπεθέρου*. Ἡ στάνη τοῦ Καψάλη ἔκειτο εἰς τὴν κορυφὴν τῆς φάραγγος κατὰ τὸ ἐρημοκκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἠλία, παρὰ τὸ ὁποῖον ἀνέβλυζε δροσερὰ πηγὴ ὕδατος.

«Σ' αὐτὴν τ' βρύτι, μοὶ διηγεῖτο ὁ τσέλιγγας, ὁ γιός μ' ὁ Φώτ'ς εἶδε τ' θυγατέρα τ' Καψάλη τ' Μόρρω. Ἤταν ἄνοιξι π' περνοῦσαν ἡ φαμιλιαῖς ἀπ' τὰ χειμαδιὰ γιὰ τὰ βνά. 'Στ' βρύσ' ἐκεῖ δὰ ἔκανε κονάκι ὁ Καψάλ'ς. Ἡ Μόρρω πάει νὰ ποτίσῃ τὰ πράμματα ς'τ' βρύσι. Ἔτυχη νἄνε 'κεῖ κι' ὁ Φώτ'ς, 'π' βόσκαγε τὰ γίδια 'κεῖ 'πὰν' καὶ τ'ν εἶδε. Τὸν ἐλάβωσε, λέει, βαθειὰ ἡ γιομορφιά τ'ς καὶ τ'ν ἀγάπ'σε. Μ' τοῦ 'πε ἐμένα μιὰ μέρα, καὶ τοῦ 'τα, εἶναι μικρὸς ἀκόμα. Ἂν δὲ μ' τ' δὄσ' μὲ τὸ καλό, μ' λέει, θὰ πάω μὲ τ'ς βλαμάδες νὰ τ'ν ἀρπάξω. Φοβήθ'κα μὴ μ' γίνῃ ἄλλο κανένα κακὸ καὶ σκώθ'κα καὶ πῆγα 'ς τ' στάνη τ' Καψάλη 'ς τὸ Ζαγόρι μὲ προξεντάδες καὶ τ' γύρεψα. Ὁ καϋμένος ὁ Καψάλ'ς ξετίμσε τὸ σόϊ μ' καὶ μ' τ'ν ἔδωκε. Κ' ἔτσι γινάκαμαν συμπεθέροι».

Ὥστε παρὰ τοῖς ποιμέσι προηγεῖται συνηθέστατα πρὸ τοῦ γάμου, ἔρως, ἁγνὸς ὅμως καὶ ἀφελέστατος, μεθ' ὃν ἂν οἱ ἐρασταὶ παρατηρήσωσιν, ὅτι οἱ πόθοι αὐτῶν δὲν πραγματοποιοῦνται ὑπὸ τῶν οἰκείων των μεταχειρίζονται τὴν ἁρπαγήν. Ἔχουσι δὲ καὶ τὸ ἄλλο καλόν, ὅτι δὲν ζητοῦσι προῖκας. Καὶ τοῦτο κυρίως μεγάλως συντελεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἠθικῆς παρ' αὐτοῖς, διότι ἄποροι καὶ ὀρφαναὶ κόραι νυμφεύονται εἴτε μετὰ πλουσίων εἴτε μετὰ πτωχῶν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας μεθ' ἧς καὶ αἱ κόραι τῶν πλουσίων ποιμένων· σπανίως διὰ τοῦτο ἀπαντᾷ τις μεταξὺ αὐτῶν εἰκοσιπενταετῆ κόρην ἀνύμφευτον.

Ὁ τσέλιγγας μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκδήλωσίν του, ἐνῷ οἱ ἕτεροι ἐν τῇ καλύβῃ ἡτοιμάζοντο εἰς τὰ τῆς μεταβάσεως τῆς παραλαβῆς τῆς νύμφης, μοὶ διηγεῖτο τὰ κατὰ τὸν ἀρραβῶνα αὐτῶν. Μοὶ ἔλεγεν, ἅμα δοθῇ ὁ λόγος τοῦ πατρὸς τῆς κόρης, ὅτι τὴν δίδει, προσδιωρισμένην τινὰ Κυριακὴν πηγαίνουσι τέσσαρες ἢ πέντε συμπέθεροι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πενθεροῦ φέροντες μίαν *κόρφαν* οἶνον καὶ μίαν *κουλούραν*. Ἐκεῖ τελοῦσι τὸν ἀρραβῶνα (τὴ σύβασι), ἀλλάζοντες τὰ δακτυλίδια. Κατόπιν θέτοντες αὐτὰ ἐπί τινος *ταψίου*, *ἀσημώνουν* αὐτὰ ῥίπτοντες ἕκαστος κατὰ σειρὰν ἐντὸς αὐτοῦ ὅ,τι βούλεται, ἀρχὴν ποιουμένου τοῦ πλησιεστέρου συγγενοῦς τοῦ γαμβροῦ. Τὰ χρήματα ταῦτα, πάντα ἀργυρᾶ, *κεράσματα τῆς νύφης*, δίδονται εἰς αὐτήν, ἥτις τὰ μεταποιεῖ εἰς ἅλυσιν, *γκιορντάνι*, ἣν θέτει περὶ τὸν λαιμόν της. Μετὰ ταῦτα προσδιορίζουσι τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ὁρίζοντος τοῦ πενθεροῦ, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συγγενῶν, τὰ δῶρα, ἅτινα ὀφείλει νὰ φέρῃ ὁ γαμβρός. Ταῦτα εἶνε συνήθως ἓν ζεῦγος πεδίλων τῆς νύμφης, μία πόρπη (καρφοβέλονο) καὶ μία ζώνη ἀργυρᾶ, ἓν ζεῦγος ἐνωτίων ἐπιχρύσων, μία καλύπτρα (κοῦκλος), ζεύγη τινὰ τσαρουχίων καὶ πεδίλων διὰ τοὺς συγγενεῖς τῆς νύμφης, εἷς ἀμνὸς (τὸ ψητὸ τῆς νύφης), μία κουλούρα καὶ ἓν ζεῦγος πεδίλων τοῦ *νουνοῦ*. Οἱ ἀδελφοποιτοὶ τοῦ γαμβροῦ φροντίζουσι νὰ φέρωσιν ὅλα ταῦτα τὰ ὑπὸ τοῦ πενθεροῦ ὁρισθέντα δῶρα· διότι ἡ παραμικρὰ ἔλλειψις θεωρεῖται ὡς κακὸς οἰωνὸς καὶ παροργίζει μεγάλως τὸν πενθερόν, ὅτε πολλάκις ἀρνεῖται καὶ τῆς νύμφης τὴν παράδοσιν. Ἐν ἐπικειμένῃ διακοπῇ γάμου κατὰ τοιαύτην περίπτωσιν, ἐκλαμβάνουσι τοῦτο ὡς μέγιστον δυστύχημα καὶ πορευόμενοι εἰς ἄλλην στάνην αὐθημερὸν λαμβάνουσιν εἴτε διὰ τοῦ καλοῦ τρόπου εἴτε δι' ἁρπαγῆς τὴν παρατυχοῦσαν νεάνιδα διὰ νύμφην.

Ἤδη ἡ προπαρασκευὴ εἶχεν ἐκτελεσθῆ ἐντελῶς καὶ ἔπρεπε νὰ κινήσωμεν.

Ἡ πομπὴ ἅπασα, μηδ' ἡμῶν ἐξαιρουμένων, ἦτο ἔφιππος, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἤρχοντο ὅλαι πεζαί. Ὅταν ἡτοίμαζον τὸν ἵππον τοῦ γαμβροῦ, λευκὸν πάντοτε τοῦτον, ἤκουον τὰς γυναῖκας ᾀδούσας:

Γιὰ ἔβγα, ἀφέντη μ', ἔβγα,
Σελώσετε τὸ γρίβα,
Βάλτε ἀσημένια σέλα,
Σκάλαις μαλαμματένιαις.
Βάλτε καὶ στὸ λαιμό του
Μαλαμματένιο γκέμι,
Νὰ καβαλλικέψῃ ὁ Ῥήγας,
Νὰ πάῃ νὰ φέρῃ νύφη,
Νύφη καὶ κυρανύφη,
Κι' ἄρχον τοθυγατέρα.

Ἐνῷ δὲ ἵππευεν ὁ γαμβρός, πάντες πλέον τότε ἔψαλλον τὸ ἑπόμενον:

— Εὐχήσου με, μανοῦλά μου, τώρα 'ς τὸ κίνημά μου.
— Μὲ τὴν εὐχή μου, γιόκα μου, Θεὸς νὰ σὲ προκόψῃ.
— Εὐχήσου με, πατέρα μου, τώρα 'ς τὸ κίνημά μου.
— Μὲ τὴν εὐχή μου, γιόκα μου, Θεὸς νὰ σὲ προκόψῃ.

Καὶ ὅταν ἐξεκινήσαμεν, ἐν ἄλλῳ ἰδιορρύθμῳ, ἀρειμανίῳ μᾶλλον, ῥυθμῷ, ἔψαλλον τὸ ἀκόλουθον:

Ὄντας κινάει ὁ σταυραετὸς νὰ πάῃ γιὰ τὴν πέρδικα,
Σκύβει, φιλεῖ τὰ νύχια του, τινάζει τὰ φτεροῦδια του.
—Νυχοῦλια μου, νυχοῦλια μου καὶ νυχοπεδαράκια μου,
Τὴν πέρδικα ἂν τὴν πιάσητε, φτερὸ νὰ μὴν τῆς βγάλητε
Γιὰ θὰ τὴν βάλω 'ς τὸ κλωβί, νὰ μοῦ λαλῇ τ' ἀποταχύ.

Τὸ ἀρειμάνιον μέτρον καὶ ὁ ἦχος τοῦ ᾄσματος, ῥυθμιζόμενα ὑπὸ τῶν βημάτων τῶν καλπαζόντων ἵππων μας, μοὶ παρουσίαζον ὄχι γαμήλιον πομπήν, ἀλλὰ στρατιὰν ἱππικοῦ πορευομένην εἰς μάχην, ἀφοῦ μάλιστα προηγεῖτο αὐτῆς, δίκην σημαίας, τὸ φλάμπουρον. Ἀνήλθομεν οὕτω λόφους τινὰς καὶ ἐφθάσαμεν εἰς μικρὰν κοιλάδα, ἀφ' ἧς ἐφαίνοντο αἱ καλύβαι τῆς στάνης τοῦ συμπεθέρου μόλις διακόσια βήματα ἀπέχουσαι. Ἐνταῦθα ἀφίππευσαν πάντες. Τρεῖς δέ, *οἱ κουλουριαραῖοι*, ἔσπευσαν ἔφιπποι εἰς τὴν καλύβην τῆς νύμφης φέροντες ἐκεῖ οἶνον, τὴν κουλούραν καὶ τὸν ἀμνόν. Ἐκεῖ, καθὼς μᾶς εἶπον, ἡ νύμφη κεκρυμμένη ὄπισθεν καλύμματος, ἐξάγουσα δὲ μόνην τὴν δεξιὰν αὐτῆς, ἔλαβε τὴν κουλούραν, ἥτις ἦτο κεκομμένη εἰς τὸ μέσον, καὶ ἔδωσε τὸ ἥμισυ αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀδελφοποιτούς, οἵτινες ἦσαν οἱ ἴδιοι *κουλουριαραῖοι*· οὗτοι δὲ δίδουσι τὸ ἥμισυ αὐτὸ τῆς *κουλούρας* εἰς τὴν πενθεράν, λαμβάνοντες παρ' αὐτῆς ἄλλην κουλούραν καὶ ἀνὰ ἓν μανδήλιον.

1 Ὁ κρατῶν τὸ φλάμπουρο κατὰ τὴν πομπήν.
2 Συνώνυμον τοῦ βλάμιδες ἢ βλαμάδες, δηλ. ἀδελφοποιτοί
3 Ἐν ἀνέσει δηλ.

Ἐνῷ ταῦτα συνέβαινον ἐν τῇ καλύβῃ τῆς νύμφης, οἱ τοῦ γαμβροῦ, ἅμ' ἀφιππεύσαντες ἐν τῇ εἰρημένῃ κοιλάδι, ἔστησαν χορόν. Εἶπον τόσα ᾄσματα ἐκεῖ, τοῦ χοροῦ, κλέφτικα καὶ τοῦ ποιμενικοῦ βίου, ἀλλ' ἐξ ὅλων ἓν καὶ μόνον μοὶ ἀφῆκε ζωηρὰν ἐντύπωσιν καὶ ἐνεχαράχθη ἐν τῇ μνήμῃ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀνεξάλειπτον, τὸ ᾆσμα τῆς Ζερβοπούλας.

Σωπαίνετ' ὅλα τὰ βουνὰ καὶ μὴν παραπονιέστε,
κ' ἐγὼ βουνὸ ἤμουν μιὰ βολὰ καλλίτερο ἀπὸ τ' ἄλλα,
κ' ἐχόρευαν 'ς τῆς ῥίζαις μου λεβέντες κι' ἀντρειωμένοι.
Μπροστὰ 'μπροστὰ ἡ ἀρχοντιά, 'πίσω τὰ παλληκάρια,
καὶ πρὸς τὰ δέξια τοῦ χοροῦ, χόρευε ἡ Ζερβοπούλα,
κ' ἔλαμπαν τὰ μανίκιά της κι' ἄστραφτε ἡ τραχηλιά της·
Ὁ Βασιληᾶς διαβαίνοντας τὴν εἶδε νὰ χορεύῃ.
—Θεέ μου, νὰ μ' ἤμουν Βασιληᾶς νὰ μ' ἤμουνα καὶ μέγας
νὰ πήγαινα νὰ πιάνουμουν 'πὸ Ζερβοπούλας χέρι,
ποῦ λάμπουν τὰ μανίκια της κι' ἀστράφτει ἡ τραχηλιά της,
κι' ἀπ' τὴν πολλή της ὠμορφιὰ ὅλος ὁ τόπος φέγγει.

Βαρὺς πυροβολισμὸς μᾶς ἀνήγγειλεν, ὅτι ἐπανήρχοντο οἱ *κουλουριαραῖοι*. Ἱππεύσαντες τότε πάλιν ὅλοι, ἐβαίνομεν πρὸς τὴν καλύβην τῆς νύμφης. Εἰς τὴν θύραν τῆς καλύβης ὁ *φλαμπουριάρης* ἔπηξε τὸ φλάμπουρον εἰς τὴν γῆν, ἐφ' οὗ ἡ πενθερὰ ἔρριψε μανδήλιον κατακόκκινον. Ὅτε δὲ ἔφθασεν ὁ γαμβρός, ἡ πενθερὰ τὸν *ἐρράντισε*, ῥίπτουσα ἐπ' αὐτοῦ σῖτον καὶ ὄρυζαν, σύμβολα εὐδαιμονίας, ἐνῷ αἱ γυναῖκες ᾖδον ἐν χορῷ:

— Τοῦτο τ' ἀρχοντόπουλο
καὶ τὸ βεζυρόπουλο,
τ' ἔχασε, τί χάλευε
κ' ἔρχεται χαλεύοντα,
κ' ὅλο ψαχουλεύοντα;
— Περδικοῦλαν ἔχασε,
κ' ἔρχεται χαλεύοντα
κι' ὅλο ψαχουλεύοντα.
Τ'ν εἶχε μέσα 'ς τὸ κλωβί·
σκανταλίστηκε τὸ κλωβί,
κ' ἔφυγε τ' ἀποταχύ.

Ἀφιππεύσαντος δὲ τοῦ γαμβροῦ, ἀνήρτησαν πλησίον τοῦ ὠτὸς τοῦ ἵππου του κατακόκκινον μανδήλιον. Ἐνῷ δὲ προσφέρονται αὐτῷ ἐν τῇ καλύβῃ πλακοῦς καὶ ᾠὰ μετὰ μέλιτος, αἱ γυναῖκες κτενίζουσι τὴν νύμφην ᾄδουσαι:

Χτένι μου καὶ χτενάκι μου καὶ ἀργυρό μου χτένι,
διάβα πῶς διαβαίνεις,
καὶ τρίχα μὴν τῆς παίρνῃς κτλ.

Κατόπιν ἔφερεν ὁ ἀνδράδελφος τὰ πέδιλά της, ἅτινα ἤλλαξεν ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόδα αὐτῆς τρίς, ῥίψας πρὸς τούτοις ἐντὸς αὐτῶν οἶνον καὶ χύσας αὐτὸν τρὶς ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον· ἐκ τοῦ οἴνου τούτου πίνουσιν ὀλίγον αὐτὸς καὶ ἡ νύμφη. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐτελέσθη ἡ ἱεροτελεστία ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ παρακειμένου ἐρημοκκλησίου, μεθ' ἣν ἀνεχωρήσαμεν μετὰ τῆς νύμφης καὶ τοῦ *συμπεθεριακοῦ* αὐτῆς διὰ τὴν στάνην τοῦ γαμβροῦ. Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἔθεσαν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας τὴν προῖκα, ἐφ' ἧς ἐκάθησεν ὁ ἀδελφὸς τῆς νύμφης ζητῶν δῶρόν τι, ἵνα ἐπιτρέψῃ τὴν παραλαβήν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὁ δὲ γαμβρὸς ἔσυρεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν νύμφην ἕως ἔξω τῆς καλύβης τῶν συγγενῶν της ᾀδόντων τό:

Εὐχήσου με, μανοῦλά μου, τώρα τὸ κίνημά μου.

Ἔξωθεν τῆς καλύβης ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἀναλύσασα δι' ὕδατος ἐντὸς σκεπάσματος λέβητος μικροῦ μαγειρικὸν ἅλας, δι' αὐτοῦ ἐρράντισε τὴν θυγατέρα της εἰποῦσα: ὅ,τι σοῦ εἶπα, νερὸ κι' ἁλάτι. τουτέστι συγχωρημένα τὰ πάντα· τὸ δὲ σκέπασμα αὐτὸ τοῦ λέβητος ἔθεσεν ἐντὸς τῆς πήρας (τουρβᾶ) τῆς κόρης της, ἥτις προσκυνήσασα κεκαλυμένη διὰ τοῦ *κούκλου* ἐφίλησε τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας τοῦ πατρός. τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν της. Τότε ἡ μήτηρ της τῇ ἐδώρησεν ὄρνιθα,[1] ἧς τὴν σημασίαν ἐλησμόνησα νὰ ἐρωτήσω.

Οὕτως ἐπερατώθη ἡ ἔξωθεν τῆς καλύβης νυμφικὴ σκηνή.

Ὁ γαμβρὸς ἔφιππος πλησίον τῆς νύμφης ἐφίππου ἐπίσης ἐπὶ λευκοῦ ἵππου, ὃν ἔφερεν ὁ γαμβρός, περιέφερε τὴν χεῖρά του περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, κρατῶν νόμισμα ἀργυροῦν, ὅπερ ἔδωσε κατόπιν τῇ νύμφῃ, ἀσπασθείσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐξήγαγε τὴν μάχαιραν ἐκ τοῦ *σελαχίου* καὶ περιέφερεν αὐτὴν σταυροειδῶς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς νύμφης, κτυπήσας τρὶς τὴν πλάτην αὐτῆς.

Ἐπὶ τέλους ἐξεκινήσαμεν ᾄδοντες:

Μή, σᾶς ἐκακοφάνηκε ποῦρθαμε στὸ χωριό σας.
Ἐμεῖς τὴ νύφη πήραμε καὶ τὸ χωριὸ 'δικό σας.

Ἐν μέσῳ δὲ συνεχῶν πυροβολισμῶν καὶ ζωηροτάτων τοιούτων ᾀσμάτων ἐπλησιάσαμεν τὴν καλύβην τοῦ γαμβροῦ. Ὀλίγον ἐντεῦθεν τῆς καλύβης εἶδον ἕνα τῶν ἀδελφοποιτῶν, ὅστις ἐπλησίασε τὴν νύμφην, ἀφήρεσε βιαίως τὸ πέδιλον τοῦ δεξιοῦ ποδὸς αὐτῆς καὶ ἐχάθη ἔφιππος ὄπισθεν τῶν λόφων καὶ τῶν βάτων. Μετ' ὀλίγον δὲ μᾶς ἐπανῆλθεν, ἀσθμαίνοντος τοῦ ἵππου του, φέρων μετὰ τοῦ πεδίλου τῆς νύμφης καὶ κόκκινον μανδήλιον, ὅπερ ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ καλύβῃ ἡ πενθερά, λαβοῦσα παρ' αὐτοῦ τεκμήριον τῆς ἐλεύσεως τῆς νύμφης τὴν παρουσίασιν τοῦ πεδίλου της. Ὅσῳ ἐπλησιάζομεν πρὸς τὴν στάνην, οἱ πυροβολισμοὶ ἐγίνοντο διαρκέστεροι καὶ ῥαγδαιότεροι. Εἰς τὴν στάνην ἐρραντίσθη ἡ νύμφη μὲ σῖτον καὶ ὄρυζαν. Εἰς τὴν καλύβην ἡ νύμφη δὲν συγκατετίθετο ν' ἀφιππεύσῃ, ἂν δὲν τῇ ὑπισχνοῦντο δῶρόν τι. Τῇ ἔδωσαν δὲ κουλοῦραν τινά, ἣν ἔκοψεν εἰς τέσσαρα μερίδια καὶ διεσκόρπισεν αὐτὰ πέριξ αὐτῆς εἰς τέσσαρα μέρη σταυροειδῶς· ἔχυσε δὲ πρὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἵππου της σταυροειδῶς οἶνον. Ἐνῷ δὲ κατέβαινε τοῦ ἵππου, αἱ γυναῖκες ἔψαλλον τὸ ὡραῖον ᾆσμα:

Σὰν δασιὰ εἶν' τὰ κυπαρίσσια.
Ἄριεψ' τα μιὰ ψύχα-ψύχα,
Νὰ διαβῇ ὁ γαμπρὸς κ' ἡ νύφη,
Νὰ διαβοῦν οἱ συμπεθέροι.

Εἰσερχομένη τέλος ἐν τῇ καλύβῃ ὤφειλε νὰ ὑπερπηδήσῃ μάχαιραν τεθειμένην ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς εἰσόδου.

Οὕτω παρῆλθεν ἀνεπαισθήτως ἡ ἡμέρα ὁλόκληρος. Τὸ δ' ἑσπέρας ἐδόθη ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ γαμβροῦ ἐπίσημος παννύχιος εὐωχία, ἐν ᾗ ἐκτὸς τῶν δώρων τοῦ *νουνοῦ*, τοῦ ἀμνοῦ τῆς κουλούρας καὶ τοῦ οἴνου, παρετέθησαν καὶ τὰ δῶρα, ἅτινά εἰσιν ὑποχρεωμένοι νὰ φέρωσι καὶ οἱ λοιποὶ *καλεσμένοι*, κουλούραν καὶ οἶνον. οἱ δὲ πλησιέστεροι συγγενεῖς καὶ ἀμνόν. Καλὸν ἔθιμον καὶ τοῦτο οἰκονομολογικῶς, διότι οὕτω διὰ τῆς ἀλληλοβοηθείας ἐλαττοῦνται αἱ δαπάναι τοῦ πενθεροῦ· ἄλλως οἱ πτωχοὶ ποιμένες δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ὑποστῶσι τὴν δαπάνην τοῦ γάμου. Τὰ ᾄσματα δὲν ἔλλειψαν οὔτε κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. Οὕτως, ὅταν ἔφεραν τὸν ὀπτὸν ἀμνὸν τοῦ ἀναδόχου, ἐτραγούδησαν τὸ *τραγοῦδι τοῦ νουνοῦ*:

Τοῦ νουνοῦ μας τὸ ψημένο
ἀπ' τὴν Πόλι εἶνε φερμένο.
Ἀπ' τὴν Πόλι ἀπάνω πῆγα,
τέτοια νιὸν νουνὸν δὲν εἶδα.
Τέτοιον νιόν, τέτοιον πετρίτη,
τέτοιον καστροπολεμίτη.
Μὲ τὰ κάστρα πολεμάει,
ὅσο ν' ἀποστεφανώσῃ.

Ἔπειτα ἤρχισαν *αἰντολαί*, ἐνῷ ἐπίνομεν μὲ τὰς *πλόσκας* ἀδιακόπως εἰς ὑγείαν τοῦ νουνοῦ, τῶν νεονύμφων, τῶν πενθερῶν κλπ. καὶ εὐχόμενοι πάντοτε πρὸς πάντα «*πάντα τέτοια*», ἢ «*καὶ 'ς τὰ σπίτια σας*», «*καὶ 'ς τ' ἀποδέλπα*», «*καλορρίζικα*» κ. τ. τ. Καὶ αἱ εὐωχίαι, οἱ χοροὶ καὶ τὰ ᾄσματα ἐπιτείνονται μέχρι τῆς πρωΐας. Ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τοῦ γλυκοχαράγματος ἡμεῖς κεκοπιακότες πλέον, ἐγεύθημεν ὀλίγου ὕπνου. Ἐγερθέντες δὲ τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας ἀπεφασίσαμεν ν' ἀναχωρήσωμεν δι' Ἰωάννινα μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἵνα ἴδωμεν καὶ τὸν χορόν, εἰς ὃν ἔμελλε νὰ λάβῃ μέρος καὶ ἡ νύμφη. Ἐν τῷ χορῷ τούτῳ, ὃν στήνουσι περὶ τὸ μέσον τῶν καλυβῶν τῆς στάνης, ἡ νύμφη τοποθετεῖται μεταξὺ τοῦ γαμβροῦ καὶ τοῦ νουνοῦ. Ἄδεται δὲ ἰδιαίτερον τότε ᾆσμα, ἀποπνέον θρησκευτικὸν ὅλως αἴσθημα, τὸ ἀκόλουθον:

Δὲν ἀκοῦς, κυράτσα νύφη,
Τί σοῦ λέει τ' ἅγιο Βαγγέλιο;
Νὰ τιμᾷς τὸν πεθερό σου,
Πάντα τιμημένη νἆσαι.
Δὲν ἀκοῦς, κυράτσα νύφη,
Τί σοῦ λέει τ' ἅγιο Ραγγέλιο;
Νὰ τιμᾷς τὴν πεθερά σου,
Πάντα τιμημένη νἆσαι.
Νὰ τὴν 'πῇς, κυράτσα μάνα,
Νὰ σὲ 'πῇ, κυράτσα νύφη.
Δὲν ἀκοῦς, κυράτσα νύφη,
Τί σοῦ λέει τ' ἅγιο Βαγγέλιο;
Νὰ τιμᾷς καὶ τ' ἀντραδέρφια,
Πάντα τιμημένη νἆσαι,
Νὰ τιμᾷς καὶ τὸν νουνό σου,
Πάντα τιμημένη νἆσαι.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ᾄσματος τούτου, μικρὸν παιδίον, ὄχι ὀρφανόν, ἀλλ' ἔχον καὶ μητέρα καὶ πατέρα, ἀπεχώρισε τὴν νύμφην ἀπὸ τὸν γαμβρόν. Καὶ ὁ χορὸς διελύθη. Ἡ δὲ νύμφη ὡδηγήθη εἰς τὴν καλύβην, ὅπου οἱ ἄνδρες τῇ ἀφήρεσαν τὸν *κοῦκλον*, ἐνῷ οἱ ἀδελφοποιτοὶ *ἐχάλασαν τὸ φλάμπουρο* καταφαγόντες αὐτοὶ μεταξύ των τὰ μῆλά του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ νύμφη μᾶς παρέθεσε τράπεζαν καὶ διεμοίρασεν εἰς ἕκαστον προσκεκλημένον ἀνὰ ἓν δῶρον. Ἐλάβαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ δῶρά μας (μανδήλιον, νομίζω, ἦτο τὸ ἰδικόν μου), *ἐκεράσαμεν τὴν νύμφην* δί-

1 Ἴσως πολυτεκνίαν.

δοντες αὐτῇ ἕκαστος ἀργυροῦν τι νόμισμα, ηὐχαριστήσαμεν τὸν *τσελίγγα* δια τὴν φιλοξενίαν του, εὐχόμεναι αὐτῷ καὶ πᾶσι τοῖς προσκεκλημένοις καὶ τοῖς νεονύμφοις *καλορριζικα* καὶ ἀνεχωρήσαμεν.

Εἶχε πλέον ἀνατείλη ὁ ἥλιος. Ἐνῷ δὲ πηδῶντες κατηρχόμεθα τὴν πρὸς τὴν πεδιάδα διέξοδον τῆς φάραγγος, ἐσυλλογιζόμην περὶ τοῦ γάμου τῆς στάνης, ὅτι ἡ ὅλη τελευτὴ αὐτοῦ, ἡ χαρὰ ἐκείνη, τὰ ἄσματα, οἱ χοροί, αἱ εὐχαί, μαρτυροῦσιν ἐναργέστατα τὴν ἀξιοπερίεργον τφώντι ψυχολογικὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ διατελοῦσιν οἱ ἡμιάγριοι, καθ' ἡμᾶς, ποιμένες αὐτοί, κατὰ τὴν ἱερὰν καὶ κρίσιμον ἐκείνην ἡμέραν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

Κ. Δ. Κρυστάλλης

ΕΚ ΤΩΝ ΕΡΕΙΠΙΩΝ

ΤΟ ΧΙΟΝΙ

Σὰν μυγδαλιὰ ποῦ τ' ἄνθη της τινάζει
ὁ οὐρανὸς τὸ χιόνι του σκορπᾷ,
κι' ἄσπρο σεντόνι ὁλόγυρα σκεπάζει
τὴ γῆ ποὖχει τὰ σπλάχνα της νωπά.

Ἀπ' τὸ παράθυρό μου τ' ἀντικρύζω
καὶ τὸ θωρῶ μὲ βλέμμα χαρωπὸ
καὶ τ' ἀγαπῶ πολύ, γιατὶ νομίζω
πῶς μοιάζει μὲ τὴν κόρη π' ἀγαπῶ.

Καὶ χαίρομαι 'ς τὴ λύπη ποῦ μὲ λυώνει·
γιατ' ἔτσι τῶχ' ἡ μοῖρα μου γραφτό,
νἄρ' ἡ μορφή της ἄσπρη 'σὰν τὸ χιόνι
νἄρ' ἡ καρδιά της κρύα 'σὰν αὐτό.

ΟΙ ΔΥΟ ΤΑΦΟΙ

Βαθειὰ 'ς τὸ κοιμητῆρι τὸ πλούσιο καὶ μεγάλο
δύο τάφοι εἶρε καινούργιοι, ἕνας κοντὰ 'ς τὸν ἄλλο,
ποῦ τοὺς χωρίζει μόνον μιὰ λυπημέν' ἰτιά...
Ὅποιος περᾷ 'ς τὸ πλάϊ τους ρίγνει μιὰ ματιά.

Τὸν ἕνα τὸν φωτίζει ἀκοίμητο καντῆλι,
στεφάνια τὸν στολίζουν ποῦ 'χρέμασαν οἱ φίλοι,
μιὰ πλάκα μαρμαρένια μὲ γράμματα χρυσᾶ,
νειοθέριστα λουλούδια καὶ ρόδα περισσά.

Τὸν ἄλλον τὸν στολίζει φτωχὸς σταυρὸς μονάχα·
δὲν εἶχε αὐτὸς στεφάνια; δὲν εἶχε φίλους τάχα;
μιὰ μαυροφόρα μόνον φέρνει δύο ἄνθη ἀχνὰ
καὶ γέρνει ἀπελπισμένη καὶ κλαίει ἐκεῖ συχνά.

Τὸ μαραμένο τάφο ἐγὼ δὲν τὸν ζηλεύω,
ὅταν 'ς τὴ γῆ μὲ θάψουν στεφάνια δὲν γυρεύω·
μὰ καὶ νεκρὸς θὰ νοιώθω 'ς τὸ χῶμα μου γαρά,
ἂν κάποια μαυροφόρα μὲ κλαίη καμμιὰ φορά.

ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

Βρῆκα τὴν τύχη μου 'στὸ δρόμο·
ἦταν πεντάμορφη κυρὰ
κ' εἶχ' ἕνα κάνιστρο 'ς τὸν ὦμο,
γεμάτο ἀπ' ἄνθη δροσερά.

Μὲ χαμογέλιο μὲ κυτάζει
καὶ μὲ χαρὰ μὲ χαιρετᾷ,
τὸ κάνιστρό της καταιβάζει
κ' ἕνα λουλοῦδι μοῦ πετᾷ.

Ὕστερα φεύγει καὶ τὴν χάνω·
μὰ τὸ λουλοῦδι τ' ἀρθηρό,
ἀντὶ δροσιὰ 'ς τὰ φύλλ' ἀπάνω,
δάκρυα εἶχ' ἕνα σωρό.

Η ΜΑΡΙΑ

Ἦταν δροσάτη ἄνοιξη· λουλούδια περισσὰ
μὲ χάρι ἐκαθρεφτίζοντο μέσ' 'ς τὰ νερὰ τὰ κρύα·
μὲ τί χαραῖς ἀτέλειωτες κι' ὀνείρατα χρυσᾶ
τὴν εἶδα τὴ Μαρία!

Τὸ καλοκαῖρι ἐπρόβαλε· ὀλόθερμη ἀρτηλιὰ
'λαμποκοποῦσε κ' ἔφεγγε μέσ' 'ς τὰ νερὰ τὰ κρύα·
σιμὰ 'ς τὴν ἀνθοστόλιστη λευκὴ τριανταφυλλιὰ
μ' ἀγάπησ' ἡ Μαρία.

Σὰν ἦλθε τὸ φθινόπωρο κλαψάρικο κι' ὠχρὸ
ἐθόλωσαν ἀπ' τὴ βροχὴ καὶ τὰ νερὰ τὰ κρύα·
τ' ἀγέρι μέσα 'ς τὰ κλαδιὰ ἐφύσησε ψυχρὸ·
κι' ἀρρώστησ' ἡ Μαρία.

Ἦλθε χειμῶνας ὕστερα, μ' ἀγριωπὴ θωριὰ
κ' ἐπάγωσαν 'ς τὴν ὄψι του καὶ τὰ νερὰ τὰ κρύα·
τοὺς κάμπους ἐσαβάνωσε τὸ χιόνι τοῦ βοριᾶ
κι' ἀπέθαν' ἡ Μαρία.

Ἰωάννης Πολέμης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΤΗΣ ΦΡΑΝΤΣΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ 1720

ΥΠΟ ΓΙΡΜΙΣΕΚΙΖ ΤΣΕΛΕΜΗΝ ΜΕΧΜΕΤ ΕΦΕΝΤΗ

(ἐξ ἀνεκδότου Τουρκικοῦ πρωτοτύπου)

(Συνέχεια)

Τὸ μουσεῖον τοῦ Γαλλικοῦ ἐπιτελείου

Καὶ μετὰ ταῦτα χαιρετῶντας τὸν Ρήγα, ἐβγήκαμεν ἔξω, καὶ ἐπήγαμεν εἰς ἕνα μέρος, ὁποῦ ἔχουν ζωγραφισμένα μουτζεσέμι[1] ὅλα τὰ μέρη τῆς βασιλείας των, κάστρα καὶ χώρας, κάμπους καὶ βουνὰ καὶ δάση, καὶ περιβόλια πλησιέστερα καὶ μακρυνά, πόλεις καὶ βαρούσια, καὶ ὅλα τὰ σερχάτά τους μὲ τοὺς ἀνηφόρους καὶ κατηφόρους των, τὰ ὁποῖα θεωροῦντες, μᾶς ἐφαίνετο πῶς βλέπομεν τὸ καθολικὸν κάστρον ἀπαραλλάκτως σωστὸν μὲ τὰ σοκάκια του, καὶ μὲ τὰ σπίτια, καὶ ἐκκλησίας, καὶ γεφύρι του.

Αὐτῆς τῆς ἱστορίας τὸ καλὸν καὶ διάφορον εἶνε, ὅτι ἂν τύχη καὶ ἐκστρατεύσῃ ἐχθρὸς εἰς κανένα ἀπὸ αὐτά, βλέποντες αὐτοὶ τὴν ἱστορίαν ἐκείνην, γνωρίζουν ἀπὸ ποῖον μέρος ἠμπορεῖ νὰ τὸ πολεμήσῃ καὶ ποῦ χρειάζεται νὰ διορθωθῇ καὶ νὰ στερεωθῇ, καὶ ποῖον μέρος ἔχει χρεία νὰ ὑψωθῇ, καὶ ἔτζι τὰ προλαμβάνουν, καὶ λογίζεται πῶς τὰ βλέπει ἀτός του ὁ βασιλεύς.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία ἕως νὰ ἔλθῃ εἰς τοιαύτην στάσιν, ἐζωδιάσαν ἀναρίθμητον πλοῦτον· δὲν εἶνε ὅμως συγχωρημένον εἰς καθ' ἕνα νὰ τὴν θεωρήσῃ, ἀλλ' ἐρχόμενος ἕνας τζενεράλης, ὁποῦ εἰς καιρὸν πολέμου ἔχει τὴν φροντίδα τῶν κάστρων, μὲ εἶπε:

— Θέλεις νὰ ἰδῇς αὐτὰ τὰ κάστρα;

Εἶπα ἐγώ:

— Χάριν μὲ κάμνετε.

Καὶ πέρνοντάς με, μὲ ἐπῆγεν εἰς ἕνα διβανχανὲ μεγάλον, καὶ ἀνοίγοντας τὴν πόρταν, ἐμβήκαμεν μέσα καὶ εἴδομεν 150 κάστρων ἱστορίας, ὁποῦ τοῦ καθ' ἑνὸς ἡ ἱστορία ἦτον ἴσια μὲ ἕνα σοφᾶν.

[1] Μουτζεσέμι. = Ἔκτυπα.

Καὶ τόσον ἐπιμελήθησαν, ὁποῦ φαίνονται τοῦ κάθε κάστρου τὰ τριγυρινὰ βουνά, οἱ κάμποι μὲ τὰ πράσινά των χορτάρια, ἡ γῆ μὲ τὰ δένδρα καὶ φύλλα των, τὰ νερὰ ἀπὸ ποῖον μέρος ἔρχονται καὶ περικυκλώνουν τὸ κάστρον, καὶ ἀπὸ ποῖον μέρος περνοῦν, τὰ γεφύρια πῶς εἶνε βαλμένα, τὰ χανδάκια καὶ ἡ πόρταις τοῦ κάστρου τί λογῆς εἶνε, τὰ σοκάκια τί πλάτος καὶ στένωμα ἔχουν, ὡς καὶ τῶν σπιτίων τὰ παράθυρα, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα καταλεπτῶς, ὡς τόσον, ὁποῦ θαρρεῖς πῶς περιπατεῖς μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ κάστρον καὶ τὰ βλέπεις.

Ἦταν καὶ μερικὰ κάστρα, ὁποῦ εἶχαν πάρη, καὶ ἐφαίνετο ἀπὸ ποῦ ἔκαμαν τὴν ὁρμήν, καὶ εἰς ποῖον μέρος ἐπῆραν μετερίζια. Καὶ κοντολογῆς, βλέποντας ἐκεῖνα τὰ κάστρα, καταλαμβάνεις τοῦ κάθε κάστρου τὴν δύναμιν καὶ ἀδυναμίαν.

Ὁ δὲ Ρήγας δὲν ἐβάσταξεν, ἀλλὰ ἔφθασε καὶ ἦλθε καὶ ἐκεῖ. Καὶ ὡς φαίνεται τὸν εἶπαν:

— Ἀγαπᾶτε νὰ ἰδῆτε τὸν Ἐλτζῆ ἐφέντην;

Καὶ ἀπεκρίθη:

— Ἠξεύρω πῶς καὶ αὐτὸς ἀγαπᾷ νὰ μὲ βλέπῃ.

Καὶ ἦλθε, καὶ ἐθεώρησε ὀλίγον, καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἐκείνην τὴν ἡμέραν τρεῖς φοραὶς ἀνταμώθημεν μὲ τὸν Ρήγα. Καὶ μετὰ δύο ὥρας θεωρῶντες τὰ πάντα ἐχαιρετήσαμεν τὸν Λαλᾶν καὶ ἐκινήσαμεν εἰς τὸ κονάκι μας.

Ἐν τῷ Μελοδράματι. — Περιγραφαὶ καὶ ἐντυπώσεις. — Ἡ ὑπόθεσις. — Τὰ σκηνικά.

Εἰς τὸ Παρίσι εἶνε ἕνα παιγνίδι, καὶ τὸ ὀνομάζουν Ὄπερα, τὸ ὁποῖον δείχνει θαυμασταῖς τέχναις, καὶ γίνεται μεγάλη σύναξις, ὁποῦ συνάζονται ὅλοι οἱ πρῶτοι ἄρχοντες, πολλάκις καὶ ὁ ἐπίτροπος, κάποτε καὶ ὁ Ρήγας, καὶ ἠθελήσαμεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὸ θεωρήσωμεν.

Καὶ μίαν ἡμέραν ἐπήγαμεν εἰς ἕνα τόπον, πλησίον τοῦ παλατίου τοῦ ἐπιτρόπου ὁ ὁποῖος τόπος οἰκοδομήθη μόνον διὰ ταῖς ὄπεραις· καὶ εἶχε τόπους διὰ καθίσματα κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ καθ' ἑνός, ἡμᾶς δὲ ἐπῆραν εἰς τὸν τόπον τοῦ Ρηγός, ὁ ὁποῖος ἦτον στρωμένος μὲ κόκκινον κατηφέν. Ἔπειτα ἦλθε καὶ ὁ Ἐπίτροπος καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸν τόπον του.

Ἦτον δὲ ὁ τόπος ὅλος γεμάτος ἀπὸ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ ἕως ἑκατὸν σάζια ἕτοιμα· καὶ ἄγκαλα νὰ ἦτον ἀκόμη μία ὥρα ἕως τὸ βράδυ, ὅμως ὄντας σφαλισμένον πανταχόθεν ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἄναψαν κάμποσαις ἑκατοσταῖς ὀκάδες ἀγιοκηρίου, καὶ ἀμέτρητα φῶτα εἰς κρυσταλλένιους ἀβτζέδες, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνην τὴν φορὰν ἐκαλωπίσθη περισσότερον παρὰ ἄλλοτε.

Καὶ ἦσαν χρυσωμένα ὅλα τὰ κάγκελλα, οἱ στῦλοι, οἱ τοῖχοι, καὶ τὰ ταβάνιά του, καὶ αἱ γυναῖκες, ὁποῦ ἦλθαν, ὅλο χρυσᾶ φορεμέναι καὶ μὲ διαμάντια φορτωμέναι, τῶν ὁποίων ἡ ἀστραπὴ καὶ ἡ λάμψις ἐφώτιζεν ἄλλο τόσον τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὡς τόσον ὁποῦ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ περιγράψῃ τινάς.

Ἐμπρὸς δὲ εἰς τὸν τόπον, ὁποῦ ἐκαθήσαμεν ἦτον ἕνας χρυσὸς μπερδές, καὶ ἀφ' οὗ ἐκατακάθησαν ὅλαι εἰς τοὺς τόπους τους, ἐσηκώθη ἕξαφνα ὁ μπερδὲς ἐκεῖνος, καὶ ἐφάνη ἕνα μεγάλο σεράγιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν ἕως εἴκοσι ἀνεράϊδες ἐνδυμέναι μὲ χρυσᾶ φουστάνια καὶ στολισμέναι μὲ διαμάντια, καὶ ἔδωκαν καὶ αὐταὶ εἰς τὸ μετζιλίσι[1] ἄλλην τόσην λάμψιν, χορεύοντας κάμποσην ὥραν ράξι[2] σύμφωνον μὲ τὸν ἦχον τῶν διαφόρων ὀργάνων, ὁποῦ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἔπαιζαν.

Ἔπειτα ἄρχισαν ταῖς Ὄπεραις, τῶν ὁποίων ἡ ὑπόθεσις εἶνε μία παλαιὰ διήγησις, ὁποῦ τὴν ἔχουν ἱστορισμένην εἰς βιβλίον, καὶ μὲ μεγάλην τέχνην δείχνουν τὴν διήγησιν μὲ ἱστορίαν θαυμαστήν, ὡσὰν νὰ γίνεται τώρα.

Ἡ ὁποία διήγησις ἔγεινε τριάντα βιβλία, καὶ ἔχει κάθε βιβλίον τὸ ὄνομά του, καὶ εἰς κάθε μετζιλίσι κάμνουν τῆς μιᾶς τὴν διήγησιν· ἡ δὲ ὅλη τῆς Ὄπερας αὐτῆς, ὁποῦ εἴδομεν ἦτον τοιαύτη:

Τάχα ἕνας βασιλεὺς ἀγαποῦσε τὴν θυγατέρα ἄλλου βασιλέως, καὶ εἶχεν ἀμόρι μὲ ἐκείνην· ἐκείνη ὁμως ἀγαποῦσε ἄλλο βασιλόπουλον, καὶ ἔδειχναν μὲ τέχνην τὰ ὅσα ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ κεφάλι τους: Τάχα πῶς ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Μπακτσὲν τῆς βασιλοπούλας, καὶ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἐσήκωσαν τὸ σεράγιον, ὁποῦ ἦτον ἐμπρός μας καὶ εὑρέθη εἰς τὸν τόπον του μπακτσὲς θαυμαστός, γεμάτος, ἀπὸ νερατζιαῖς καὶ λεμονιαῖς καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἕνα καιρὸν ὁποῦ ἀπαιτοῦσε νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἔπειτα μὲ τὸ νὰ ἔπεσε τάχα ἀνάμεσόν τους ψυχρότης καὶ χωρισμός, τὸ ἐκάλεσεν ἡ χρεία νὰ ἔβγουν εἰς κάμπον, καὶ εὐθὺς ἔδειξαν διαφόρους κάμπους· μετὰ ταῦτα ἔδειξαν ἀτεσμπαζλίκια,[3] ἔπειτα πολέμους στρατευμάτων τάχα πεζούρας καὶ καββάλλας· ὕστερον ἐκατέβασαν τάχα ἀνθρώπους.

Καὶ κοντολογῆς τόσον θαυμαστὰς τέχνας ἔδειξαν, ὁποῦ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ περιγραφθῶσιν· ὡς τόσον ὁποῦ καὶ βροντὰς καὶ ἀστραπὰς ἔδειξαν· τὰ ὁποῖα τὰ ἐθεωρήσαμεν καλά, καὶ τὰ σχήματα τοῦ ἀμορίου ὅπου δειχναν τόσον τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοριτζίου, ὅσον καὶ τοῦ βασιλοπούλου, τόσον ἀπαραλλάκτως τὰ ἔκαμναν, ὁποῦ ἐσκανδαλίζετο ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐβάσταξε δὲ ἡ ὅπερα αὐτὴ ἕως τρεῖς ὥραις, καὶ μετὰ τὸ τέλος ἐπήγαμεν εἰς τὸ κονάκι μας.

Αὐτὴ ἡ ὅπερα μὲ τὸ νὰ εἶνε μία τέχνη μὲ πολλὰ ἔξοδα, ἔχει ἐπιστάτην ἕνα μεγάλον ἄρχοντα, καὶ ἐπειδὴ καὶ τὸ συμφέρον της εἶνε πολύ, τὴν ἔδωσαν μεγάλον μιρί,[4] καὶ συνάγεται ἐξ αὐτῆς μεγάλη ποσότης.

Μελόδραμα ἐν τῇ Αὐλῇ. Αἱ σκηνογραφίαι. Ἡ μουσική. — Αἱ ἀμφιέσεις.

Μετὰ δύο δὲ ἡμέρας ἦλθεν ὁ Ἐντουρδόκτους καὶ μᾶς εἶπε:

— Εἰς τοῦ Ρηγὸς τὸ σεράγιον εἶνε νὰ κάμουν ὅπεραις, ταῖς ὁποίαις ἂν ταῖς ἰδῆτε δὲν ἀμφιβάλλω πῶς θέλουν σᾶς ἀρέσει· τὸ δὲ κάθισμά σας θέλει εἶσθαι εἰς τὸ μετζιλίσι τοῦ Ρηγός, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ δεξιόν του μέρος εἶνε οἱ τόποι τῶν συγγενῶν του καὶ πριντζίπων, εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν εἶνε τῶν Ἐλτζήδων, καὶ ἐρχόμενος καθ' ἕνας κάθεται εἰς τὸν τόπον του, ἐσᾶς βάλλουν ἐπάνω ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἐλτζῆδες, κοντὰ εἰς τὸν Ρήγα.

Ἀπεκρίθημεν καὶ ὑμεῖς, ὅτι πηγαίνομεν, καὶ τὸ κενδὶ ἐπήγαμεν εἰς τὸ σεράγιον τοῦ Ρηγός.

Ἐκεῖ εἰς ἕνα μέρος ἑνὸς διβανχανέ, ἐφτιάσθη ἕνας τόπος διὰ χορόν, πλέον μεγαλήτερος, πλατύτερος καὶ καλλίτερος ἀπὸ τὸν πρῶτον, καὶ πολλὰ ὡραιότατος, οἱ τοῖχοι του μαρμαρένιοι, καὶ μὲ θαυμασταῖς ἱστοριαῖς στολισμένοι, τὰ κάγκελλά του μαρμαρένια, καὶ τὸ ταβάνι του πολλὰ τεχνικὸν καὶ χρυσόν.

Πηγαίνοντες ἡμεῖς, εἴχαν ἔλθη τότε καὶ γυναῖκες καὶ θυγατέρες τῶν μεγάλων ἀρχόντων, μὲ ὁλόχρυσα στολισμένοις, καὶ μὲ διαμάντια φορτωμέναις, καὶ ἑκάθησε κάθε μία εἰς ἕνα κρεββάτι· ἀναβαίνοντες καὶ ἡμεῖς τὴν σκάλαν εἴδομεν τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ τὰ σκαμνία, ὁποῦ ἦσαν τριγύρω του καὶ πηγαίνοντες ἐκαθήσαμεν εἰς τὸ πρῶτον σκαμνὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους.

Καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐρχόμενος ὁ Βασιλεὺς ἐκάθησεν εἰς τὸν θρόνον του, καὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἡ ἀνεψιά του, ὁμοίως καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἄλλη μία ἀνεψιά του, βυθισμέναις μέσα εἰς τὰ διαμάντια, καὶ κοντὰ εἰς τὴν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους ἔτυχα ἐγώ.

Ἐμπρός μας δὲ ἦτον ἕνας ζωγραφισμένος καὶ ὁλόχρυσος μπερδές, τὸν ὁποῖον σηκώνοντες ἐφάνησαν αἱ νεραΐδες ὁλόχρυσαις, καὶ ἕνα φῶς ἡλίου, ὁποῦ ἐλογιάσαμεν πῶς ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος· ἔπειτα ἔγινεν ἐκεῖνος ὁ ἥλιος ὡσὰν ἕνα μεγάλο νησί, καὶ μὲ τόσην ἐπιτηδειότητα ἦτον κατασκευασμένον, ὁποῦ ἐφαίνετο νὰ εἶνε καθολικὸν φῶς τοῦ ἡλίου. Ὡς τόσον πέρνοντες κοντά τους τοὺς ναγμέδες, ἔπαιζαν αἱ ἀνεράϊδες τὸ ράξι, ἀρχίζοντες τοὺς ναγμέδες· αὐτοὶ δὲ ὁποῦ παίζουν τὸ ράξι, εἶνε ὅλοι παιδιὰ τῶν Μαρεσάλιδων, καὶ Πριντζίπων, καὶ Δουκῶν, ὅμοια εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ εἰς τὸ μῆκος τοῦ κορμίου, καὶ ἀπὸ ὀκτὼ χορεύουν τὸ ράξι εἰς τὸ μετζιλίσι τοῦ βασιλέως. Καὶ τὰ ροῦχα ὁποῦ ἔχουν διὰ τὴν τοιαύτην χρείαν εἶνε ξεχωριστὰ ὅλως συρματένια δουλευμένα ἐπάνω εἰς διπάν,[1] καὶ φοροῦν σεργούτζια[2] εἰς τὸ κεφάλι τους καὶ φαντάζει ἄλλο τόσον τὸ πρόσωπό τους. Εἰς δὲ τὴν ἄλλην ὅπεραν ἀφ' οὗ ἔκαμαν διάφορα παιγνίδια καὶ τακλίτια[3] θαυμαστά, καὶ τὰ ἐτελείωσαν, ἐσηκώθη ὁ Βασιλεὺς καὶ ἐκινήσαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ κονάκι μας.

Τὸ Σαὶν-Κλοῦ. — Τὸ Παλάτιον τοῦ δουκὸς Δ' Ὀρλεάν. — Οἱ κῆποι καὶ τὰ ἀναθρυτήρια.

Ὁ δὲ ἐπίτροπος Ντορλεάνης, ἔχοντας ἕνα σεράγιον μίαν ὥραν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν ὀνο-

1 Μετζιλίσι. = Συμβούλιον· σύναξιν.
2 Ράξι. = Χορόν.
3 Ἀτεσμπαζλίκια. = Σχοινοβασίαι, ἀκροβασίαι.
4 Μιρί (ἐμιρί) = φόρον ἐπιτηδεύματος.

1 Διπάν. = Τὸ νῶν, τουλπανίον.
2 Σεργούτζια. = Κεφαλοδέσμους.
3 Τακλίτια. = Μιμήσεις.

ματι Σενκουλόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἑκατοικοῦσεν ἡ μητέρα του καὶ εἶχε περιβόλι θαυμαστόν, ὁποῦ γλῶσσα ἀνθρώπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ διηγηθῇ, μᾶς ἐκάλεσε νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸ θεωρήσωμεν.

Καὶ εὐγαίνοντες ἀπὸ τὴν πόλιν, ἐπήγαμεν ἕως τὸ περιβόλι, ὅλον ὑποκάτω ἀπὸ δένδρα ὑψηλά, καὶ μὲ τὸ τζιρπί[1] φυτευμένα καὶ ἐμβαίνοντες εἰς τὸ σεράγιον, ἐπεριπατήσαμεν πρῶτον ἀπὸ σδᾶν εἰς σδᾶν ὅλον τὸ σεράγιον, τὸ ὁποῖον ἦτον ὅλον μὲ σορματένια χαλιὰ στολισμένον, καὶ μὲ πολλὰ ἐκλεκτὰ καὶ δυσεύρετα πράγματα. Καὶ τρώγοντες ἐκεῖ, ἐβγήκαμεν νὰ θεωρήσωμεν τὸν μπακτζέν.

Καὶ πρῶτον ἐπήγαμεν εἰς ἕνα χαβοῦζι περικυκλωμένον ἀπὸ δένδρα ὑψηλά, καὶ πυκνά, καὶ ἰσόμετρα, καὶ εἰς τὴν μέσην τοῦ χαβουζίου ἦτον ἕνας φεβαρὲς[2] ὁποῦ ἔβγαινε τὸ νέρὸν χοντρότερον ἀπὸ μιζτράκι,[3] καὶ ἐκεῖνος ὁ φεβαρὲς ἀνέβκινε ὡς δύο βήματα ὑψηλότερα ἀπὸ τὰ δένδρα, ὁποῦ ἐλογαριάσαμεν ἕως πενῆντα πήχεις τὸ ὕψος ἀνεβάζει ὁ φεβαρὲς τὸ νερόν. Καὶ καθὼς μᾶς ἐβεβαίωσαν, εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην δὲν εὑρίσκεται ὅμοιός του φεβαρές· ὅταν δὲ ἐκτυποῦσεν ὁ ἥλιος εἰς τὸ χαβούζι, ὁποῦ μὲ ξομπλιαστὰ μάρμαρα ἔχει σκάλαις ἀπὸ τὸν ἀνήφορον εἰς τὸν κατήφορον, καὶ τρέχοντες τὰ νερὰ καὶ σκεπάζοντες ταὶς σκάλαις, φαίνεται πῶς εἶνε ὅλο σκάλαις τοῦ νεροῦ· καὶ εἰς κάμποσα μέρη ἔχει φεβαρέδες μὲ στόματα ὄφεων, καὶ ἔτρεχαν τὰ νερὰ μὲ μίαν τοιαύτην κυβέρνησιν, ὁποῦ ἡ θεωρία των ἐξ ἀνάγκης ἔβιδεν ἀπορίαν.

Τριγύρω του δὲ ἦσαν ὅλο δένδρα φυτευμένα ἰσόμετρα, καὶ ἀπὸ τὰ δένδρα σοκάκια ὁποῦ ἀντίκρυζεν ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, καὶ εἰς κάθε σοκάκιον ἦσαν ὡς τειχειὰ ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ εἰς τὰ δύο μέρη ἕως ὕψος μιζρακίου.

Καὶ τοῦ μπακτζὲ τούτου τὸ διάστημα ὁποῦ τριγυρίζει, εἶνε τεσσάρων ὡρῶν, ἡμεῖς ὅμως περιπατοῦντες τὸν μὲ τὴν καρέταν, εἰς μίαν ἡμισυ ὥραν τὸν ἐγυρίσαμεν.

Μετάβασις εἰς Βερσαλίας. Πρώτη ἐντύπωσις.

Ὕστερον μᾶς εἶπαν νὰ μᾶς ὑπάγουν εἰς τὸ Βερσὰλ ντέμσαλ νὰ τὸ θεωρήσωμεν, καὶ κάμνοντες τὴν ἑτοιμασίαν μας, ἐκινήσαμεν μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μας. Καὶ ἐπειδὴ ἔγεινε συμφωνία, ὅτι γεμεκλῆκι νὰ γένῃ εἰς τὸν δρόμον εἰς σεράγιον τοῦ Ρηγός, ὁποῦ ὀνομάζεται Μορούμ, πηγαίνοντες ἀπὸ τὸν μεγάλον κάμπον ἐθεωρήσαμεν ἕνα σεράγιον ὁποῦ κατὰ ἀλήθειαν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ διηγηθῇ τινάς. Ἡ τοποθεσία του εἶνε ἐπάνω εἰς ἕνα ὑψηλὸν μέρος ὁποῦ θεωρεῖ πολλὰ καλὰ ὅλον τὸ Παρίσι, καὶ ὁ τόπος του πολλὰ ὡραιότατος· ἀφ' οὗ δὲ ἐφάγαμεν, ἐμβαίνοντες εἰς ταὶς καρέταις, ἀρχίσαμεν νὰ περιπατήσωμεν τὸν μπακτζέν, καὶ τὰ ὅσα εἴχαμεν ἰδῇ εἰς τὸν μπακτσὲν τοῦ Σενκουλῆ, ἤγουν τὰ χαβούζια, τὰ σοκάκια ἀπὸ ἰσόμετρα δένδρα, καὶ τειχειὰ ἀπὸ τὰ φύλλα, ὅλα τὰ ἀλησμονήσαμεν κοντὰ εἰς αὐτά, καὶ περιπατήσαντες ἕως τὸ κενδί, ἐθεωρήσαμεν καὶ αὐτά, ἔπειτα ἐκινήσαμεν κατὰ τὸ Βερσάλε· καὶ φθάσαντες κοντὰ τὸ βράδυ, εἴδαμεν ἕνα σεράγιον, ὁποῦ μὲ κανένα τρόπον οὔτε νοῦς οὔτε γλῶσσα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ περιγράψῃ, οὔτε νὰ τὸ παρομοιάσῃ.

(Ἕπεται συνέχεια)

JULES CASE

Η ΠΑΛΗ

(Μυθιστορημάτιον)

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν.)

Ἦτο συνεπῶς ἱεροσυλος ὁ Ρυβιέ, ἰσχυριζόμενος, ὅτι δὲν ἠγάπησέ ποτε! Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυσοίωνος καὶ ἐκτρωμάτικος ὁ ἔρως του οὗτος;

Ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησε νὰ βηματίζῃ ἐντὸς τοῦ γράφειου του, παραδεδομένος εἰς τοὺς ρεμβασμούς του. Δὲν ἠδύνατο νὰ ψέξῃ τὴν νεκράν, διότι ὁ ἀποθανὼν διδικαίωται· ἀλλ' εἰς αὐτὴν καὶ μόνην ὤφειλε τὴν στείρωσιν τῶν ἠθικῶν του δυνάμεων. Ἡ συνείδησις τῷ ἀπηγόρευε νὰ τὴν καταρασθῇ· ἀλλ' ἦτο ἀληθές, ὅτι οὐδὲν ἐπεχείρησεν, ἐκ φόβου μὴ πέσῃ εἰς ἔνδειαν δὲ τοῦτο χάριν αὐτῆς. Διότι, δὲν ἦτο αὕτη, ἤτις, ὡς ἐκ τοῦ φιλυπόπτου καὶ περιδεοῦς αὐτῆς χαρακτῆρος, ἐνόμιζεν, ὅτι ἔπαυε νὰ τὴν ἀγαπᾷ, ὁσάκις τὸν ἔβλεπε καταγινόμενον εἰς ἐργασίαν τινα καὶ ἕνεκα τῆς ὁποίας ἠναγκάσθη πολλάκις νὰ κλείσῃ τὰ βιβλία του καὶ νὰ καύσῃ τὰς σημειώσεις του; Ναί! αἱ ἐνθουσιῶδεις αὐτῆς διαχύσεις ἦσαν πλέον ἡ ἀποχρῶσα ἱκανοποίησις διὰ τὰς θυσίας του· πλήν, δὲν ἀπεχαυνώθη τοιουτοτρόπως ἡ ἐν αὐτῷ ἐνέργεια; Οὐδέποτε τῷ ἐκέντησε τὴν ζηλοτυπίαν, οὐδέποτε τῷ ἐκίνησε τὴν ἀγανάκτησιν οὔτε τὸν ἠνάγκασε νὰ τῇ ἀντιστῇ· ἀλλὰ δὲν τὸν κατέστησεν οὕτω δοῦλον εὐπειθῆ, οὐχὶ μὲν διὰ τῆς βίας καὶ κατόπιν διαταγῶν, ἀλλὰ προκαταβολικῶς καὶ προθύμως ἐκ λεπτότητος; Οὔτις ἀφιερώθη ὁλόκληρος πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην καὶ κατέστη ἐνάρετος, γενναιόφρων καὶ καλοκἀγαθος· ἀλλὰ ταῦτα μόνα δὲν ἀρκοῦσιν εἰς τὸν ἄνδρα.

Ὁ Ρυβιὲ ἠτιᾶτο τὴν τεθνεῶσαν διότι τὸν κατέστησεν εὐτυχῆ, διότι ἐξουδετέρωσε τὴν ὕπαρξίν του, διότι τῷ παρεσκεύασεν ἠθικοὺς περισπασμούς, παρακμήν, καταστροφὴν καὶ διότι τὸν συνεθισεν ἐν τῇ ὀκνηρίᾳ, τῇ ὀλιγωρίᾳ περὶ τοῦ μέλλοντός του, καὶ τῇ ἡδυπαθείᾳ τῶν θωπειῶν. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ὑποφέρῃ, ἵνα γίνῃ ἄνθρωπος· τὰ δεινὰ εἶνε ἀναγκαῖα ἵνα τὸν καθαρίσωσιν ἀπὸ πᾶν ὅτι πλεονάζει καὶ εἶνε περιττὸν ἐν τῇ φύσει του. Ἄλλως δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐντελής· ἡ ἰσορροπία δὲν ἀποκαθίσταται· οὕτω δὲ διατελῶν φθάνει εἰς τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν ἀδυνατεῖ νὰ ποιήσῃ χρῆσίν τινα τοῦ ἐν ἑαυτῷ πλούτου! Ἰδοὺ διατί μεταβάλλεται εἰς ὄξος τὸ μέλι παρ' ἐκείνοις, οἵτινες τοῦτο μόνον συνέλεξαν ἐν τῷ βίῳ. Αἱ προμήθειαί των ταγγίζουσι.

— Ἀ διατί νὰ μὴ κάμω, ἀνέκραξεν ὁ τμηματάρχης, σφοδροὺς ἔρωτας, πλήρεις ἀγωνίας καὶ ἀπογοητεύσεων, ἵνα τραχυνθῇ ἡ καρδία μου καὶ ἀπολέσῃ διὰ παντὸς τὴν διάθεσιν νὰ τοὺς ἐπαναλάβῃ; Διατὶ νὰ μὴ διαπράξω μεγάλα ἁμαρτήματα καὶ νὰ μὴ βασανισθῶ ὑπὸ τύψεων; Διατὶ νὰ μὴ ἐξοκείλω μετὰ φαύλων γυναικῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ καρδία μου νὰ κατατμηθῇ καὶ νὰ ἀποβῇ ἀδύνατος ἡ προσαρμογή της καὶ πάλιν; Εἷς δυστυχὴς ἔρως ἀποδιώκει τοὺς ἐπακολουθοῦντας, δηλητηριάζει αὐτοὺς πρὶν ἔτι φθάσωσι. Διὰ τί τοὐλάχιστον νὰ μὴ ἐξαντλήσω τὰς ψυχικάς μου δυνάμεις εἰς ἀηδίας καὶ δυστυχίας ἢ εἴς τινα ἐργασίαν ἀποξηραίνουσαν τὰς πηγὰς τῆς εὐαισθησίας; Ἡ καρδία μου τότε δὲν θὰ εἶχε θάλος φυτοῦ φυομένου ἐπὶ τοίχου. Ὃν ἀπειλεῖ ἡ ἡλικία· θὰ εἶχον διέλθει ἀπάσας τὰς φάσεις τοῦ βίου σήμερον καὶ δὲν θὰ ἐπεθύμουν πλέον τίποτε οὔτε θὰ ἠγάπων τὴν Ἀνδρεάδα, τὴν παίδα ταύτην, ἣν εἶδον νὰ γεννηθῇ καὶ ἥτις δὲν θὰ δυνηθῇ ποτὲ νὰ μὲ θεωρήσῃ ἄλλως ἢ ὡς πατέρα της, θεῖόν της, συγγενῆ της, ἀλλὰ πάντοτε ὡς γέροντα.

Δὲν θὰ εἶχον τὴν ἄνοιαν νὰ συγκινοῦμαι ἐκ τοῦ βλέμματός της, νὰ ὠχριῶ ἐπὶ τῇ ἐπαφῇ τῆς χειρός της, νὰ διέρχωμαι τὴν νύκτα βηματίζων ἐντὸς τοῦ θαλάμου μου καὶ σκεπτόμενος αὐτήν, νὰ ἀσπάζωμαι τὸ ὁμοίωμά της, τὴν ταινίαν, ἣν τῇ ἀφήρεσα κρυφίως καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνω ἀπειράκις τὸ ὄνομά της ἐν εἴδει ἁγίας προσευχῆς.

Τὸ ὡρολόγιον ἐσήμανε καὶ πάλιν· ὁ Ρυβιὲ ἀνέβλεψε πρὸς αὐτό· καὶ ἦτο ἡ ἕκτη καὶ ἡμίσεια. Ἐσπευσμένως ἐξεδύθη τὸ παλαιὸν ἱμάτιον, ὅπερ ἐφόρει ἐντὸς τοῦ γραφείου του, ἠνέῳξε θυρίδα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον τὰ πρὸς κόμμωσιν ἀναγκαῖα, ἔπλυνε τὰς λευκὰς καὶ ὡραίας χεῖρας του, εἶτα ἐφόρεσε τὸ καινουργές του ἱμάτιον, καὶ τὸν πῖλον του, ἔλαβε τὴν ῥάβδον καὶ τὰ χειροκτιά του καὶ ἑτοιμαζόμενος νὰ ἐξέλθῃ ἐπανῆλθε πρὸ τοῦ κατόπτρου. Ἦτο λοιπὸν γέρων; Ἡ ἡλικία τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν εἶνε ἡ ἡλικία τῆς ἀκμῆς καὶ τοῦ κάλλους τοῦ ἀνδρός. Τί ἐσήμαινε μικρὰ τις διαφορὰ ἐν τῇ ἐλαστικότητι τῶν μελῶν του; Ἀλλως τε πρὸ δύο ἐτῶν εἶχον ἀρχίσει πολλαὶ μητέρες νὰ τῷ ῥίπτουσιν ὑπαινιγμοὺς περὶ γάμου καὶ νὰ τῷ ὑποδεικνύωσιν ἐμμέσως πως τὰς θυγατέρας των. Ἦτο ὡραῖος εἰσέτι, ὡραιότερος ἴσως ἢ ἄλλοτε. Ἐλυπεῖτο διότι ἦτο τεσσαρακοντούτης καὶ ὅμως οὐδεὶς ἐγνώριζεν ἂν εἶχε φθάσει ἢ ὑπερβῇ τὴν ἡλικίαν ταύτην.

Ἀλλὰ παρ' ὅλας τὰς σκέψεις ταύτας δὲν κατώρθωσε νὰ πεισθῇ, ὅτι ἦτο εἰσέτι νέος, καὶ ἐγκατέλειψε τὴν ἐν τῷ κατόπτρῳ ἀναπαράστασίν του δυσηρεστημένος καὶ τεθλιμμένος. Κατῆλθε τὴν κλίμακα καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν.

Ὁ Ρυβιὲ κατῴκει πλησίον τῶν *Ἀπομάχων*· ἐν τοσούτῳ ἔλαβε μηχανικῶς τὴν πρὸς τὸν Σηκουάναν ἄγουσαν. Δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅσον δὲ προὐχώρει ἐπὶ τοσοῦτο τῷ ἐπήρχετο σφοδρότερα ἡ ἐπιθυμία νὰ ὑπάγῃ εἰς τοῦ Μορισὲ ἵνα δειπνήσῃ καὶ νὰ διέλθῃ ἐκεῖ τὴν ἑσπέραν. Ἀλλ' ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἶχε δειπνήσει τρὶς παρ' αὐτῷ καὶ ἡ συχνότης αὕτη δὲν θὰ ἐδίδεν ἀρά γε ὑποψίας; Ἀλλὰ πάλιν διὰ τί; Ἡ τελευταία αὕτη σκέψις τὸν ἐνεθάρρυνε καί, ἄνευ ἑτέρου τινός, ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς κατοικίας τοῦ φίλου του, περιχαρὴς καὶ σπεύδων ὡς εἰ τὸν περιέμενον. Καθ' ὁδὸν ἐν τούτοις ἰδέα τις ἤρξατο νὰ τὸν βασανίζῃ. Πῶς; ἐσκέφθη ἂν διέλθω τὴν ἑσπέραν ταύτην παρὰ τῷ Μορισέ, τί θὰ πράξω αὔριον; πῶς θὰ διέλθω τὴν ἡμέραν, ἥτις εἶνε Κυριακή; Φθάσας παρὰ τὸ Κεραμεικὸν παρετήρησε πρὸς δυσμάς. Τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ ἀνήγγελλεν ὡραίαν ἡμέραν διὰ τὴν αὔριον. Ἦτο δὲ Ἰούνιος μήν, τὰ φύλλα ἦσαν πράσινα καὶ δροσερά, ὁ δὲ τμηματάρχης ἤρξατο νὰ σκέπτηται, ὅτι ἐξοχική τις ἐκδρομὴ δὲν θὰ ἦτο κακὴ ἰδέα.

Καὶ οὕτως οἱ ἐν τῷ ὑπουργείῳ ρεμβασμοί του εἰς οὐδὲν ἕτερον κατέληξαν ἢ εἰς τὸ νὰ τὸν κάμωσι νὰ περιμείνῃ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου τοῦ Μορισέ.

* * *

Ὁ Μορισὲ ἦτο δικηγόρος, ἰδίως ἀναλαμβάνων πολιτικὰς δίκας· ἀφιέρου δὲ ὁλόκληρον τὴν ὕπαρξίν του εἰς τὴν ἐργασίαν του καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Ἦτο εἷς τὸ ἔπακρον φιλόπονος καὶ ἐκέρδιζε πάμπολλα χρήματα. Καίτοι δὲ δὲν ἔζη εἰς τὸν κόσμον τοῦ συρμοῦ, ἐν τούτοις ἐδέχετο τοὺς στενοὺς φίλους του, τοὺς συναδέλφους του καὶ ἐμπόρους τινας, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος τὴν ἑσπέραν, καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ἔβλεπε δύο ἢ τρεῖς μικρὰς ἑσπερίδας.

— Εἶνε ὁ κ. Ρυβιέ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις ἱσταμένη ὄπισθεν ἡμιανοικτῆς θύρας ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τοὺς κρούοντας χωρὶς νὰ φαίνεται. Ἀνοίγουσα δὲ ἐντελῶς τὴν θύραν, ὥρμησε πρὸς τὸν κ. Ρυβιὲ καὶ τῷ ἔτεινε τὸ μέτωπον, ὅπερ αὐτὸς ἠσπάσθη πλήρης συγκινήσεως καὶ ἀγαλλιάσεως, ἕνεκα τῆς ὑποδοχῆς ταύτης.

— Ἔρχεσθε εἰς καλὴν ὥραν, εἶπεν ἡ κ. Μορισέ, γυνὴ μικροῦ ἀναστήματος, παχεῖα, στρογγύλη, ἀγαθὴ καὶ μὲ πρόσωπον ἐκφράζον εἰλικρίνειαν. Ἔχετε τὴν ὀρθὴν τῶν λαιμάργων..... ἀκριβῶς σήμερον ἐλάβομεν ἐκ τῆς ἐξοχῆς ἓν κάνιστρον ἀσπαράγων .... εἶνε περίφημοι, δὲν εἶδα ποτὲ τόσον ὡραίους.

Ὁ κ. Μορισέ, ὅττις ἦτο ἐπίσης μικροῦ ἀναστήματος, καὶ εὔσαρκος, μὲ ἐξυρισμένον τὸ γένειον καὶ τοὺς μύστακας, ἔσριγξε τὴν χεῖρα τοῦ Ρυβιέ, λέγων: «Χαῖρε γέρον μου» διὰ τόνου σημαίνοντος: «Γνωρίζω τίς εἶσαι, γνωρίζω τὴν ἀξίαν σου καὶ τὴν καρδίαν σου, καὶ σοὶ ἀνήκω ὅσον καὶ εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα μου». Ἡ ἀθῶα χαρὰ τῶν τριῶν τούτων ὄντων, συνεκίνησε τὸν Ρυβιέ· τοῦτο δὲ τῷ συνέβαινε μὲν πάντοτε ὁσάκις εἰσήρχετο ὑπὸ τὴν στέγην των, ἀλλὰ σήμερον ἡ εὐαισθησία του ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε ἐδέησε νὰ καταβάλῃ προσπάθειάν τινα, ἵνα κρατήσῃ τὴν διὰ δακρύων ἐκδήλωσιν τῆς συγκινήσεώς του.

Τὸ δεῖπνον ἦτο καθ' ὅλα ὅμοιον πρὸς πλεῖστα ἄλλα, ἅτινα ἔφαγε μετ' αὐτῶν, καθήμενος ἀπέναντι τοῦ φίλου του καὶ ἔχων ἐκ δεξιῶν μὲν τὴν μητέρα, ἐξ εὐωνύμων δὲ τὴν θυγατέρα. Ὡμίλησαν περὶ πάντων καὶ περὶ οὐδενός. Ἐπῄνεσαν τὰ φαγητά, τῇ ἀληθείᾳ δὲ οἱ ἀσπάραγοι ἦσαν ἐξαίρετα παρεσκευασμένοι.

Συνεζήτησαν περὶ τῆς κυβερνήσεως, περὶ τῆς Πρωσίας, περί τινος ἐκθέτεως εἰκόνων μελλούσης νὰ γίνῃ· περὶ νέου τινος μυθιστορήματος, περὶ φίλων ἐξαφανισθέντων, καὶ περὶ ἐπιστημονικῶν ἐφευρέσεων. Ὁ Ρυβιὲ ἐθεώρει τὴν Ἀνδρεάδα διὰ θωπευτικοῦ βλέμματος, ἔστρεφε τὴν κεφαλήν, ἵνα ἐρωτήσῃ ἢ νὰ ἀποκριθῇ πρὸς τὸν Μορισέ, μεθ' ὃ καὶ πάλιν προσέβλεπε λαθραίως αὐτήν. Ἦτο εὐτυχής, διότι τὴν εἶχε πλησίον του, καὶ ἡ καρδία του ἔπαλλεν εἰς ἑκάστην κίνησίν της καὶ εἰς ἕκαστον βλέμμα της· ἠσθάνετο δὲ ἄφατον ἡδονὴν καὶ θαυμασμὸν μακαρίου ἐρασιτοῦ, βλέπων ἀφανιζόμενα ἐντὸς τοῦ μικροῦ στόματός της τὰ τεμάχια τοῦ ἄρτου, τοῦ κρέατος, τῶν ἀσπαράγων, τῶν ὀπωρικῶν καὶ τῶν γλυκυσμάτων. Ἦτο σιωπηλὴ καὶ ἔτρωγε μετὰ πολλῆς ὀρέξεως, ὡς πάντοτε· διὰ τοῦτο δὲ ἡ μήτηρ της καὶ τὴν ἀπεκάλει *«μικρὰν λαίμαργον»*. Ἐνίοτε ἡ Ἀνδρεὰς ἄφινε νὰ τῇ διαφύγωσι μικροὶ στεναγμοὶ εὐαρεσκείας ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὸν Ρυβιέ, ὅστις ἦτο καταγοητευμένος καὶ ἠσθάνετο ἑαυτὸν καταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ἔρωτος μετὰ τῆς αὐτῆς ὀργῆς καὶ ταχύτητος, μεθ' ἧς ἡ κάτω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος γῆ ὑπὸ τῆς πλημμύρας.

Ὅταν ἔφεραν τὸν καρέ, ὁ Μορισὲ ἤναψε τὴν καπνοσύριγγά του καὶ ὁ Ρυβιὲ ἐκάτνισε σιγαρέτα μεθ' ὃ μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἡ κυρία Μορισὲ ἔλαβε τὸ ἐργόχειρόν της. Ἡ Ἀνδρεὰς περιήρχετο τὴν αἴθουσαν, ζητοῦσα ἐνασχόλησίν τινα, καὶ ὁτὲ μὲν θιγουσα τὰ πλῆκτρα τοῦ κλειδοκυμβάλου, ὁτὲ δὲ ἀνοίγουσα βιβλίον ἢ λαμβάνουσα ἐργόχειρόν τι. Ἐπὶ τέλους ἔστη ἀπροῦσα, καὶ ἐμειδίασε πρὸς τὸν Ρυβιέ, ὅστις τὴν ἠκολούθει διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

— Τί νὰ πράξω, τὸν ἠρώτησε;

— Κάθισε εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ τραγῴδησον τίποτε, εἶπεν ὁ πατήρ, διακόπτων αὐτήν.

— Νὰ τραγῳδήσῃ; ἀνέκραξεν ἡ κ. Μορισὲ πικζουσα· ἡ λαίμαργος ἔφαγεν ὑπὲρ τὸ δέον καὶ δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀνοιξῃ τὸ στόμα της.

Ἡ Ἀνδρεὰς χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς μητρός της, ἐξηκολούθησεν ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Ρυβιέ, ὅστις ἔκάθητο ἐπί τινος ἀνακλίντρου.

— Νὰ τραγῳδήσω; αἴ; ἀλλὰ δὲν σᾶς εὐχαριστεῖ.... Γνωρίζω, ὅτι δὲν σᾶς ἀρέσκει ἡ φωνή μου, καὶ ἔχετε δίκαιον, διότι εἶνε ἐλεεινή....

Ὁ Ρυβιὲ ἠρυθρίασε, διότι τῷ ἤρεσκε καθ' ὑπερβολὴν ἡ ἁπλῆ φωνή της, ἡ ἄνευ ἐμφάσεως καὶ τέχνης· ἦδεν, ὡς ᾄδει ἡ φύσις.

— Θὰ εὐαρεστηθῶ πολύ, τῇ εἶπε.

Τὸν ἠρώτησε καὶ πάλιν διὰ μορφασμοῦ δηλοῦντος ἀμφιβολίαν, οἱονεὶ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν προκαταλήψεως, καὶ ἀποφασίσασα τέλος ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου. Προανέκρουσεν, ἐθορύβησε καὶ ἔμελψε πλεῖστα ἀποσπάσματα τεμαχίων, ἐνῷ ὁ δύο ἄνδρες ἐπανέλαβον τὴν συνομιλίαν των. Μεθ' ὃ ἤρξατο νὰ ᾄδῃ τὸν ἀποχαιρετισμὸν τοῦ Σοῦμερ: «La mort est une amie».

Ὁ Ρυβιὲ ἠκροᾶτο ἐκπεπληγμένος. Ἦτο ἓν ἐκ τῶν εὐνοουμένων ἀσμάτων τῆς Βαλερίας, ὅπερ ἐκείνη ἤδει ἐνίοτε μετὰ τὴν περίοδον τῶν μελαγχολιῶν της, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔπασχε συχνὰ ἐπὶ πολλὰς ἀλληλοδιαδόχους ἡμέρας. Ἐξέχεε διὰ τῶν φθόγγων τῆς μελῳδίας ταύτης τὰς ἀπείρους της θλίψεις, εἶτα δὲ ἀνακουφιζομένη, ἐπανήρχετο πρὸς τὸν ἔραστήν της καὶ τῷ ἔλεγε: «Συγγνώμην, φίλε μου, τὸ ἆσμα τοῦτο εἶνε μελαγχολικόν, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τὸν θάνατον, ἀλλὰ μὲ ὠφελεῖ, εἶμαι τώρα εὔθυμος, ἔσο βέβαιος, ἀγαπῶ τὴν ζωήν, διότι σὲ ἀγαπῶ». Ἐνῷ ἡ νεᾶνις ἦδεν, ὁ Ρυβιὲ ἤκουε τὰς λέξεις τοῦ ἄσματος, ὅπερ τοσάκις τὸν συνεκίνησε καὶ ἀνεπόλει ἡδέα φιλήματα. Τὸ παρελθὸν ἀνίστατο ἐκ τοῦ τάφου μετὰ τῆς μακρᾶς ἐρωτικῆς συναυλίας του. Τίς λοιπὸν ἦδεν; ἦτο ἡ Ἀνδρεάς; ἡ εἶχεν ἐπανέλθη ἡ Βαλερία; Ἡ μουσικὴ ἦτο ἡ αὐτή, ἀλλ' ἡ φωνὴ εἶχεν ἀλλάξῃ· ἡ πρώτη ἐσπάρασσε τὴν καρδίαν διὰ τῆς εἰλικρινείας τοῦ τόνου της, αὕτη ἐξ ἐναντίας τόσον νέα, τόσον δροσερά, τόσον πλήρης ζωῆς, καθίστα ἀδύνατον τὴν περὶ θανάτου ἰδέαν, ὡς πάντοτε συμβαίνει, ὅταν ὑγιὲς παιδίον μᾶς ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ. Τίς λοιπὸν ἦδεν; Ἦτο ἡ Βαλερία, ἀλλ' οὐχὶ ἡ ἐξαίρετος Βαλερία, ἡ καταδικασθεῖσα εἰς τὴν αἰωνίαν ἐρημίαν καὶ ἀπομόνωσιν, ἡ κατατρωγομένη ὑπὸ τοῦ καρκίνου τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος, ἀλλὰ δεκαεξάετις τις Βαλερία, ὅλως διάφορος τῆς πρώτης, ἀθῴα, παρθένος, καὶ ἥτις τῷ ἔλιδε διὰ τοῦ ἔρωτός της ὕπαρξιν νέαν, ἄνευ θλίψεων καὶ νεφῶν. Ἐκ τοῦ βάθους τοῦ τάφου της ἡ Βαλερία ἐξηκολούθησε νὰ κλαίῃ τὴν τοσοῦτον ἀγνὴν καὶ δυσοίωνον συμβίωσίν των! Ἡ μελῳδία εἶχε δύο ἐννοίας· ἐὰν μὲν ἦτο ἡ Βαλερία, ἥτις τὴν ἔψαλλεν, ἐσήμαινεν: «Οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ σοὶ δώσῃ, ὅ,τι δὲν ἔσχες, διότι μὲ ἐνυφεύθης ἐν τῷ παρόντι, ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Εἶσαι ὁ αἰχμάλωτός μου». Ἐὰν δὲ ἦτο ἡ Ἀνδρεάς, ἐσήμαινεν: «Ἐγὼ θὰ δυνηθῶ νὰ σοὶ δώσω ὅ,τι δὲν ἔσχες». Ὁ Ρυβιὲ πλήρη ἔχων τὴν καρδίαν, παρετήρει διὰ τοῦ νοῦ τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων γυναικῶν πάλην, καὶ τῷ ἐφαίνετο, ὅτι ἡ Βαλερία ἦτο ἡ ἰσχυροτέρα.

Ἵνα ἀγαπηθῇ ὑπὸ τῆς Ἀνδρεάδος, ἀφοῦ δὲν ἦτο πλέον νέος, ἦτο ἀνάγκη νὰ τῇ προσφέρῃ τὴν φήμην ὀνόματος· ἀλλ' ἡ Βαλερία τὸν ἐμπόδισε νὰ τὴν κατακτήσῃ. Ἡ πτωχὴ Βαλερία! ὁ θάνατός της εἶχε φονεύσῃ καὶ αὐτὸν ἐπίσης.

Τὸ ἆσμα ἐτελείωσεν.

— Ποτὲ δὲν σὲ ἤκουσα νὰ ᾄδῃς τὸ ἆσμα τοῦτο, εἶπεν ἡ κ. Μορισέ.

Ἡ Ἀνδρεὰς εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἠγέρθη, καὶ ἐνῷ ἡ σκιά της ἀνεπαρίστατο ἐπὶ τοῦ τοίχου ἄνωθεν τοῦ κλειδοκυμβάλου:

— Εἶνε μικρὰ ἔκπληξις, ἣν ἠθέλησα νὰ παρασκευάσω διὰ τὸν κ. Ρυβιέ ... Ἔμαθον τὸ ἆσμα ἰδιαιτέρως, ὅταν ἔμενα μόνη ἐν τῇ οἰκίᾳ...

1 Τζιρπί = Κανονικῶς.
2 Φεβαρές. = Σωλήν.
3 Μιτζράκι. = Ἀκόντιον.

Ταῦτα δὲ λέγουσα, ἠρώτα διὰ τοῦ βλέμματος τὸν Ρυβιὲ περὶ τῆς ἐπιτυχίας της καὶ ἐφαίνετο ἱκετεύουσα τὴν ἐπιδοκιμασίαν του, ἧς ἐφοβεῖτο ὅτι δὲν εἶχε γίνῃ ἀξία.

— Ἦτο τὸ προσφιλὲς ᾆσμα τῆς πτωχῆς Βαλερίας, ἐστέναξεν ἡ κ. Μορισέ... Πόσον ἦτο ὡραία, ὅταν τὸ ἐτραγῴδει... μᾶς ἐκίνει ὅλων τὰ δάκρυα... Ἀκούουσα τὴν Ἀνδρεάδα ἐσκεπτόμην τὴν Βαλερίαν, ἐνόμιζον, ὅτι ἤκουον ἐκείνην καὶ ᾐσθάνθην τὴν αὐτὴν συγκίνησιν.

Οἱ δύο Μορισὲ ἐθεώρησαν τὸν Ρυβιέ, καὶ οὗτος τοὺς ἐθεώρησε. Καὶ τῶν τριῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν πλήρεις δακρύων. Ὁ Μορισὲ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ φίλου του χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν. Ἡ οἰκία τοῦ Μορισὲ ἦτο ἡ μόνη, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Βαλερία ἐγένετό ποτε δεκτή, ὅταν ἦσαν μόνοι. Τὴν ἠγάπων δὲ ἅπαντες ὡς ἀδελφὴν καὶ αὕτη ἐλάτρευε τὴν Ἀνδρεάδα.

Ἡ νεᾶνις ἐπὶ τέλους βλέπουσα, ὅτι οὐδεὶς τὴν ἐπῄνει, ἐβάδισε πρὸς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης καὶ σκυθρωπάσασα, ἐξέφρασε τὸ παράπονόν της πρὸς τὸν Ρυβιὲ λέγουσα:

— Δὲν τὸ εἶπα καλά;... Δὲν σᾶς ἀρέσει ἡ φωνή μου;...

Καὶ ἐνῷ ἡ ἔκφρασις τῶν ὀφθαλμῶν της καθίστατο ἔτι ἡδυτέρα ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ μελαγχολίας, προσέθηκε:

— Εἶχα τοσαύτην ἐπιθυμίαν νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, θὰ ἤμην τόσον εὐτυχής.

Ὁ Ρυβιὲ ἔλαβε τὰς δύο της χεῖρας καὶ διὰ φωνῆς πεπνιγμένης ἐκ συγκινήσεως:

— Ἐτραγῴδησας, ὡς ἄγγελος, τῇ ἀπεκρίθη.

Αὕτη ἀπαλλαγεῖσα ἐκ τῶν κρατουσῶν αὐτὴν χειρῶν, ἐκάθησε παρά τινα μικρὰν τράπεζαν ὑπὸ τὸ φῶς. Ὁ πρὸς αὐτὴν ἔπαινος τοῦ Ρυβιὲ ἦτο κοινὸς καὶ δὲν τὴν εὐηρέστει. Ἐν τούτοις ἡ συνομιλία ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς ἡ Ἀνδρεὰς ἀνύψου τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν οἷς ἐμπεριείχετο ἐπίπληξις, ἀπογοήτευσις καὶ σκέψις τις, μὴ ἐκδηλουμένη, ἅτινα βαθέως ἐτάρασσον τον τμηματάρχην. Ἐνόει ὅτι ἡ νεαρά της καρδία ἦτο τεθλιμμένη ἕνεκεν αὐτοῦ, ἀλλὰ διατί; πῶς; Ἤρξατο νὰ ἐλπίζῃ. Ἡ Ἀνδρεὰς ἐκλέγουσα τὸ ᾆσμα, ὅπερ συνείθιζε νὰ ᾄδῃ ἡ Βαλερία, δὲν ἐνόει ἆρά γε νὰ πληρώσῃ τὴν θέσιν τῆς νεκρᾶς; Ἡ δυσαρέσκειά της δὲν ἐσήμαινεν: «Εἶνε δυνατὸν νὰ μ' ἀγαπήσῃ τις καὶ ἐμέ; Ἂν δὲ εἶνε, δὲν ἐννοεῖτε, ὅτι σᾶς ζητῶ ὅ,τι ἐδίδετε πρὸς ἐκείνην; αὕτη δὲν ὑπάρχει πλέον· ἀντ' αὐτῆς εἶμαι ἐγώ· διὰ τί δὲν μ' ἀγαπᾶτε;»

Τὸ αἷμα ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὦτα τοῦ Ρυβιέ, καὶ ὅμως ἔμεινε πολὺ ὠχρός. Ἡσφυκτία. Ἡ γλῶσσα του προσέκοπτε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ. Τὸ αἴνιγμα ἔδει νὰ λυθῇ. Ἠγαπᾶτο ἢ ἠπατᾶτο; Θὰ ἐθυσίαζε τὴν ζωήν του διὰ τὴν ἀπάντησιν.

— Ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν αὔριον; ἠρώτησε. Σᾶς προσφέρω τὸ πρόγευμα ἐν τῇ σκιάδι Ἐρρίκου τοῦ τετάρτου εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανόν.... Θὰ εἶνε ἡ ἀμοιβὴ τῆς Ἀνδρεάδος διὰ τὸ ᾆσμα της...

Ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἱκανοποιήθη, διότι ἡ μορφή της ἐφαίνετο λέγουσα: «Αὐτὸ δὲν εἶνε ὅ,τι ἐπιθυμῶ, δὲν φροντίζω διὰ τὴν ἐξοχήν σας».

— Ἀδύνατον αὔριον, εἶπεν ὁ Μορισέ. Τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα πρόκειται νὰ ὑπερασπισθῶ σπουδαίαν τινὰ ὑπόθεσιν τῶν μεταλλείων, καὶ δὲν μοὶ μένει εἰς τὴν διάθεσίν μου οὔτε λεπτὸν τῆς ὥρας. Κρῖμα· ὀλίγος ἥλιος καὶ ὀλίγος καθαρὸς ἀὴρ θὰ ὠφέλει τὴν Ἀνδρεάδα... Δὲν πειράζει, ἄλλοτε... μᾶς ὀφείλεις τὴν ἐκδρομήν.

— Ἄλλοτε θὰ βρέχῃ, διέκοψεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Τότε δύνασθε νὰ ὑπάγητε σὺ καὶ ἡ μήτηρ σου, ἄνευ ἐμοῦ.

— Δὲν δύναμαι αὔριον, εἶπεν ἡ κ. Μορισέ.

— Τότε ἂς ὑπάγῃ ἡ Ἀνδρεὰς μόνη μετὰ τοῦ Ρυβιέ.

— Ὤ, ναί· ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς· ἂς ὑπάγωμεν οἱ δύο μόνοι... Θέλετε κ. Ρυβιέ; ... Μὴ ἀρνηθῆτε... Ἄλλοτε μᾶς ὁδηγεῖτε ὅλους ὁμοῦ. Αὐτὸ εἶνε.

Ἠρυθρία ἐξ εὐχαριστήσεως, καὶ σχεδὸν ἥνωνεν ἱκετευτικῶς τὰς χεῖρας προφέρουσα τὰς λέξεις ταύτας, ἐνῷ ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἐξέφραζεν, ὅτι μόνον ὑπ' αὐτὸν τὸν ὅρον θὰ συνεχώρει.

Ἦτο ἆρά γε ἀθλία τις κορασίς, προσπαθοῦσα νὰ καταθέλξῃ μόνον, ἢ ἀθῷα νεᾶνις ἐκφράζουσα ἄνευ περιστροφῶν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ τύχῃ μιᾶς κατὰ μόνας συνεντεύξεως μετ' ἐκείνου, ὃν ἠγάπα; Ὁ Ρυβιὲ δὲν ἐγνώριζεν. Ἀλλ' ὅταν ἠγέρθη, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ κατήρχετο τὴν κλίμακα, ᾐσθάνθη ἑαυτὸν κατὰ εἴκοσιν ἔτη νεώτερον, μεγάλη δὲ τῷ ἐπήρχετο διάθεσις νὰ ἀναζητήσῃ τὰ ἐπὶ τῶν μαρμάρων ἴχνη τῶν ὑποδημάτων της, ἵνα τὰ ἀσπασθῇ.

Ἦσαν πολὺ προβληματικαὶ καὶ παιδαριώδεις αἱ ἐνδείξεις, αἱ δηλοῦσαι ἔρωτα ἐκ μέρους τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ ἐν τούτοις ἦσαν ἀρκοῦσα τροφὴ διὰ τὴν ἐρωτικὴν πεῖναν του. Ἐνεθυμεῖτο τὸ ᾆσμα τοῦ Σοῦμπερ, ὅπερ ἐτραγῴδησε, τὴν κραυγήν, ἣν ἔβαλεν ἀκούουσα, ὅτι θὰ ἔμενον ὁμοῦ ἐπὶ μίαν ὅλην ἡμέραν, τὸ εὔγνωμον, τὸ τρυφερόν, τὸ συγκεκινημένον βλέμμα, δι' οὗ τὸν συνώδευεν ἀπερχόμενον· τέλος τὴν λαθραίαν θλῖψιν τῆς λεπτοφυοῦς χειρός της καὶ πλεῖστα ἄλλα μικρὰ ἐπεισόδια, ἅτινα συνετέλουν εἰς τὸ νὰ τὸν πείσωσιν, ὅτι ἠγαπῶντο. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ Ἀνδρεὰς εἶχεν ἀλλάξῃ διαγωγὴν πρὸς αὐτόν. Δὲν ἦτο πλέον ἡ παῖς, ἡ δεχομένη τὰς θωπείας του χωρὶς νὰ τῇ ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσίν τινα. Τὸν παρετήρει ἐντεταμένως καὶ μετὰ βαθείας περιεργείας. Ὅταν ἐπρόφερον τὸ ὄνομα τῆς Βαλερίας, τὸ βλέμμα τῆς Ἀνδρεάδος ἐξέφραζεν ἀόριστόν τινα ρεμβασμόν, εἶδος πείσματος, δυσαρεσκείας, καὶ ἐστρέφετο πρὸς τὸν Ρυβιὲ ἐρωτηματικὸν καὶ αὐστηρόν. Εἰς τὴν ἐλαχίστην περιποίησιν, ἣν τῇ προσήνεγκεν, ἠρυθρία καὶ συνεκινεῖτο ἐξ εὐχαριστήσεως, διότι προσείλκυε τὴν προσοχήν του. Οὗτος εἶχε κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς μέχρι τοῦδε πρὸ πασῶν αὐτῶν τῶν ἐνδείξεων, ὡς ἐραστής, ὃν τρομάζουσιν οἱ πόθοι του. Ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην ἔβλεπε καθαρά, καὶ διέκρινεν, ὅτι ὁ ἔρως εἶχε γεννηθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Ἀνδρεάδος σιγὰ καὶ ἀνεπαισθήτως· ἡ δὲ μυστηριώδης γέννησίς του ὠφείλετο εἰς αὐτόν.

Δὲν τῷ ἔμενον πλέον πολλὰ νὰ πράξῃ· μόνον ὀλίγας λέξεις ἤρκει νὰ τῇ εἴπῃ, καὶ θὰ ἐρρίπτετο εἰς τὰς ἀγκάλας του τρέμουσα καὶ ἐρυθριῶσα, καὶ θὰ ἐγκατέλιπεν εἰς τὰ φιλήματά του τὰς ῥαδινὰς παρειάς της, τὰ παρθενικὰ χείλη της καὶ τὴν χρυσῆν κόμην της.

— Μήπως μὲ ἐμέθυσεν ὁ Μορισέ; ἀνέκραξεν ὁ Ρυβιὲ αἴφνης. Εἶνε αὐτὸς ὁ οὐρανὸς με τοὺς μυρίους του ἀστέρας, ὃν βλέπω ἄνωθέν μου ἢ μήπως κοιμῶμαι καὶ ὀνειρεύομαι; Εἶνε αὔριον Κυριακὴ τῳόντι καὶ μέλλω νὰ διέλθω ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν μετὰ τῆς Ἀνδρεάδος; Ἀλλὰ τί ἐμποδίζει ἵνα πάντα ταῦτα ὦσιν ἀληθῆ; Τί ἄλλο ἐπιθυμεῖ νέα κόρη, τί ἄλλο ἐπιθυμεῖ παῖς γινομένη γυνή, ἐὰν ὄχι τὸν ἔρωτα; Καὶ τίς δύναται νὰ ἀγαπήσῃ τὴν Ἀνδρεάδα περισσότερον ἐμοῦ; Ἄλλος τις πλησιέστερος εἰς τὴν ἡλικίαν της θὰ τὴν ἠγάπα ἐξ ἐγωϊσμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τῇ προσφέρω ὁλοκαύτωμα ὁλόκληρον τὴν ὕπαρξίν μου, καὶ ἂς τὴν διαθέσῃ, ὅπως θέλει, ἂς μὲ καταστήσῃ μακάριον ἢ μάρτυρα· θὰ ἀρκοῦμαι νὰ γνωρίζω, ὅτι εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν σκέπην μου καὶ ὅτι ἡ εὐδαιμονία, ἥτις θὰ τὴν περιστοιχίζῃ, θὰ εἶνε ἔργον τῶν χειρῶν μου. Ἡ νοήμων γυνὴ μαντεύει τὴν εὐδαιμονίαν της καὶ γνωρίζῃ νὰ ποιῇ τὴν ἐκλογήν. Ἡ δὲ Ἀνδρεὰς εἶνε νοήμων, ἐπιθυμεῖ τὴν εὐδαιμονίαν· θὰ τὴν εὕρῃ παρ' ἐμοί, τὸ γνωρίζει, καὶ μὲ ἀγαπᾷ ἐκ περισκέψεως καὶ ὁρμωμένη ἐκ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Δύο Μεταφράσεις τῆς Πεντατεύχου

Ὁ εὐπαίδευτος κ. Λάζαρος Βελλέλης ἐδημοσίευσε γαλλιστὶ ἐν Παρισίοις τύποις A. Durlacher σπουδαίαν πραγματείαν περὶ δύο ὀλίγον γνωστῶν μεταφράσεων τῆς Πεντατεύχου, μιᾶς ἑλληνικῆς καὶ ἑτέρας ἰσπανικῆς, ἐκτυπωθεισῶν ἀμφοτέρων γράμμασιν ἑβραϊκοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα, ὧν ἀντίτυπον κατέχει ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων, καὶ ἕτερον σῴζεται ἐν τῇ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἱεροσπουδαστηρίου βιβλιοθήκῃ ἐν Breslau — Ὁ συγγραφεὺς διαιρεῖ τὴν πραγματείαν του εἰς τρία μέρη.— Εἰς τὸ Α'. μέρος ὁμιλεῖ περὶ τοῦ συγγραφέως τῆς πολυγλώττου ταύτης Πεντατεύχου καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ τῶν Ραββανιτῶν ἀπόγονοι τοῦ ΙΒ'. αἰῶνος κατὰ τὸ ἔτος 1547 ἐνήργησαν νὰ τυπωθῇ αὕτη ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις πρὸς χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ὅτι εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς Ἰουδαίους, τοὺς μετὰ τὴν ἔξωσιν αὐτῶν εἰς Τουρκίαν καταφυγόντας, ὀφείλεται ἡ ἰσπανική. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μεταφραστάς, οὐδὲν γνωστὸν ἐστι περὶ αὐτῶν· βέβαιον ὅμως, ὅτι ὁ τῆς ἰσπανικῆς μεταφράσεως συγγραφεὺς δὲν εἶνε ὁ αὐτὸς τῆς ἑλληνικῆς, οὐδὲ οἱ δύο μεταφρασταὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν αὐτὴν σχολήν. — Εἰς τὸ Β'. μέρος τῆς διατριβῆς αὐτοῦ ὁ κ. Βελλέλης ποιεῖ παραθέσεις τινὰς τῶν δύο κειμένων, ὅπως δώσῃ εὐκαιρίαν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ νὰ ἐκτιμήσωσι κάλλιον τὴν ἀξίαν ἑκάστης τῶν δύο μεθερμηνεύσεων, ἐξετάζων τὸ κεφάλαιον 32 τοῦ Δευτερονομίου καὶ τὰ κεφ. 10 καὶ 11 τῆς Γενέσεως· φρονεῖ δέ, ὅτι ὁ ἕλλην μεταφραστὴς πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχε τὸ Targoum, ἀγνοῶν ἕτερα ὑπομνήματα, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὠφελήθη εἰς τὸ ἔργον του. — Εἰς τὸ Γ'. δὲ καὶ οὐσιωδέστερον μέρος, πραγματεύεται περὶ τῆς ὠφελείας ταύτης τῆς μεταφράσεως διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς δημώδους ἢ καθομιλουμένης ἑλληνικῆς, πρὶν ἢ προσλάβῃ τὸν τύπον ὑπὸ τὸν ὁποῖον τὴν σήμερον ὁμιλεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Αἱ 500 σχεδὸν σελίδες τοῦ πονήματος τούτου, παρέχουσιν ἡμῖν ἄφθονον καὶ πολύτιμον ὕλην πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, καὶ εἶνε μεταλλεῖον πλουσιώτατον ἄξιον νὰ ἐκμεταλλευθῇ. Ἡ γλῶσσα εἰς ἣν ἐγράφη ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις εἶνε πάντοτε καθαρὰ καὶ δὲν ἐμφαίνει οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἢ τὴν τῆς λατινικῆς, ἥτις τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ λίαν ἀπεχούσης ἐποχῆς, δῆλα δὴ ἀπὸ κτίσεως τῆς νέας Ρώμης ὑπὸ τοῦ πρώτου χριστιανοῦ αὐτοκράτορος.— Ἐδοκίμασα, οὕτω περαίνει τὴν ἐμβριθῆ μελέτην του ὁ φίλος συγγραφεύς, νὰ ἀποδείξω τὴν ἀξίαν τῆς ἑλληνικῆς ταύτης μεταφράσεως ὑπὸ τὴν διττὴν ἔποψιν, τῆς τε βιβλικῆς ἑρμηνείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλωσσομαθείας, καθ' ὃ γεγραμμένης ὑπὸ ἀνδρός, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Αἰμ. Legrand, κατόχου τοῦ ἰδιώματος τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς του, καὶ ἐπαξίας νὰ ἀπασχολήσῃ τὰς μελέτας τῶν περὶ ταῦτα καταγινομένων.

Συγχαίροντες τῷ κ. Βελλέλῃ ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ σοφοὶ τῆς τε Ἑλλάδος καὶ Ἑσπερίας, θέλουσιν ἐκτιμήσῃ προσηκόντως τὰς σπουδάς του περὶ τοιούτου λυσιτελοῦς ἀντικειμένου, ὅπερ συντείνει εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς μὴ εἰσέτι μορφωθείσης νέας ἑλληνικῆς γλώσσης.

Λ. Μ.

Ὁδηγὸς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων

«Ἀναμφισβήτητον εἶνε, ὅτι διὰ μόνης τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν νόμων καὶ τῆς πεφωτισμένης ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν λειτουργῶν, δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ τῆς Πολιτείας ἡ εὐδαιμονία καὶ νὰ διατηρηθῇ καὶ ἐρριζοβοληθῇ ἡ πολιτικὴ Ἐλευθερία. Ὅθεν ἀνάγκη οἱ ἐπιτετραμμένοι τὰς δημοσίας καὶ δημοτικὰς λειτουργίας ἔνθεν μὲν νὰ ἐμμένωσιν ἀνενδότως τοῖς τοῦ καθήκοντος ὅροις, ἔνθεν δὲ νὰ γινώσκωσιν ἀκριβῶς καὶ τελείως τὸ καθῆκον αὐτῶν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατορθωτὸν μόνον διὰ θεσμῶν, ἀσφαλιζόντων τὴν ἀνεξαρτησίαν ἐνταυτῷ καὶ τὴν εὐθύνην τῶν τῆς πολιτείας λειτουργῶν· τὸ δὲ δεύτερον διὰ τῆς προσηκούσης περὶ τοὺς νόμους καταρτίσεως αὐτῶν, ἥτις ὅμως προϋποτίθησι μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν εἰς τοῦτο ἐπιτηδείων βιβλίων.

Δυστυχῶς παρ' ἡμῖν οὔτε προσηκόντως ἠσφαλίσθη νομοθετικῶς τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἡ περὶ τὸ καθῆκον ἀνεξαρτησία καὶ εὐθύνη, οὔτε πάντα τ' ἀναγκαῖα εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῶν μόρφωσιν συγγράμματα ἕως τοῦ νῦν ἐξεδόθησαν Τελεία μάλιστα ἡ παρ' ἡμῖν ἔλλειψις ἐπιστημονικοῦ περὶ τῆς ἐν γένει διοικήσεως καὶ τῶν λεπτομερειῶν αὐτῆς συγγράμματος, δᾳδουχοῦντος τοὺς ἡμετέρους δημοσίους καὶ δημοτικοὺς λειτουργοὺς εἰς τὴν εὔστοχον ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἕνεκα δὲ τούτου οὐ μόνον διαστρεβλοῦται πολλάκις παρ' ἡμῖν ὁ νόμος ἐκ πολιτικῆς ἢ χρηματικῆς ἰδιοτελείας, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ ἐξ ἀγνοίας τῆς τοῦ νόμου ἐννοίας καὶ τοῦ καθήκοντος.»

(Οὕτως ἄρχεται ὁ πρόλογος τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Θεοδ. Ν. Φλογαΐτου συγγραφέντος καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Βλαστοῦ ἐκδοθέντος Ὁδηγοῦ τῶν Δημοσίων καὶ Δημοτικῶν ὑπαλλήλων· ὡς συμπλήρωμα δὲ τοῦ προλόγου τούτου προσθέτομεν ἡμεῖς τὰ ἑξῆς):

Ἀλλὰ διαπρεπὴς παρ' ἡμῖν ἐπιστήμων καὶ συγγραφεύς, καὶ ἄλλους τοῦ Δικαίου κλάδους πλουτίσας διὰ τῆς πεφωτισμένης αὐτοῦ ἐργασίας, ἐπλήρωσε τὴν ἔλλειψιν ταύτην. Ἐὰν οἱ δημόσιοι καὶ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι ἐδικαιολογοῦντο τέως διὰ τὸ χάος, εἰς ὃ περιέπιπτον, ὅτε ἐζήτουν νὰ μάθωσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας, τοῦ λοιποῦ καὶ τὸ ἐλάχιστον παράπτωμα ἔσται ἀδικαιολόγητον, διότι ἐπαρκῆ θὰ ἔχωσιν ἀντιλήπτορα — τὴν συνείδησιν πρῶτον καὶ ἔπειτα — τὸν Ὁδηγὸν τοῦ κ. Φλογαΐτου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ὁ βασιλεὺς ἐπανέρχεται ἐξ Εὐρώπης τὴν 5ην Ὀκτωβρίου, μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἀπέρχεται εἰς Λονδῖνον ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος μετὰ τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας. — Ὑπὸ τῆς «Νέας Ἐφημερίδος» ἠγγέλθη ὡς βεβαία ἤδη ἡ μνηστεία τοῦ Διαδόχου τοῦ Ρωσικοῦ θρόνου Νικολάου, μετὰ τῆς δευτεροτόκου βασιλόπαιδος Μαρίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ γεγονός, κατὰ κοινὴν ἀπόφασιν τῶν δύο αὐλῶν, ἀναγγελθήσεται ἐπισήμως τῇ 1ῃ προσεχοῦς Δεκεμβρίου, ὁπότε θὰ φιλοξενοῦνται ἐν Ἀθήναις ὁ αὐτοκρατορικὸς μνηστήρ, ὁ ἀδελφός του Γεώργιος, ὁ πρίγκηψ τοῦ Λάϊχτεμβερ, καὶ ὁ μέγας δοὺξ Παῦλος μετὰ τῆς μεγάλης δουκίσσης Ἀλεξάνδρας.— Ἡ βασίλισσα ἀπέστειλεν εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν Θεσσαλονικέων ἐπιτροπὴν 1000 δρ. — Ὁ νεαρὸς βασιλεὺς τῆς Σερβίας Ἀλέξανδρος, πρόκειται νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἀντιβασιλέων Πρότιτς καὶ Ρίστιτς. — Στόλος Γαλλικὸς ἐκ δέκα θωρηκτῶν κατέπλευσεν εἰς Μῆλον. — Ὡς Συνοδικὸς ἀντὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἄρτης ἀσθενοῦντος, ἐκλήθη ὁ ἐπίσκοπος Καρυστίας Μακάριος. — Συγκλητικοὶ τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος ἐξελέγησαν ἐκ μὲν τῶν παλαιῶν οἱ κ. κ. Τιμ. Ἀργυρόπουλος καὶ Δημ. Θεοφανόπουλος, νέοι δὲ οἱ κ. κ. Ἀν. Διομ. Κυριακὸς καὶ Θ. Ἀρετάῖος. — Ἡ κυβέρνησις ἀπέστειλε δραχμὰς δεκακισχιλίας εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐν Θεσσαλονίκῃ συστηθεῖσαν αὐτόθι διεθνῆ ἐπιτροπήν. — Μετὰ πολλῆς ἐπισημότητος ἐτελέσθησαν ἐν Ἑρμουπόλει τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρό τινος ἱδρυθέντος καὶ λειτουργοῦντος ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων γυναικῶν.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου Νικόλαος ἐπισκεφθήσεται λίαν προσεχῶς τὴν Κωνσταντινούπολιν. — Ἡ χολέρα ἐνέσκηψεν εἰς Σιβηρίαν καὶ εἰς Μασσάβαν· ἐν Μέκκᾳ δὲ ὅπως καὶ ἐν Ἱσπανίᾳ εὑρίσκεται εἰς ὕφεσιν. — Τὸ ἀπὸ ἐτῶν περιπλανώμενον τουρκικὸν θωρηκτὸν Ἐρτογρούλ, εὗρεν οἰκτρὸν τέλος ἐν τῇ Ἰαπωνικῇ θαλάσσῃ ναυαγῆσαν Πεντακόσιοι ἐκ τοῦ πληρώματος ἀπωλέσθησαν, ὧν πλεῖστοι δόκιμοι.— Ἐπίσης ἐναυάγησεν αὔτανδρος παρὰ τὸν Σουλινᾶν ἡ αὐστριακὴ φυλακὴ «Ταῦρος». — Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας συνέβησαν καταστρεπτικαὶ πλημμῦραι. — Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος μεταβαίνει εἰς Βιέννην τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα. — Ὁ κόμης τῶν Παρισίων ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικήν. — Ἡ πόλις Κολὸν ἐπὶ τῆς ἑτέρας ἄκρας τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, κατεστράφη ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ πυρκαϊᾶς.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐκ Ρώμης ἀγγέλλεται, ὅτι ἐν Βερώνῃ εὑρέθη ἄγαλμα στηριζόμενον ἐπὶ βάθρου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφὴ «Πραξιτέλης ἐποίησε». Κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν εἰδημόνων, ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε αὐθεντική. Τὸ πολύτιμον εὕρημα θὰ κοσμήσῃ ἤδη τὸ Ἰταλικὸν μουσεῖον τῆς Ρώμης.— Εἰς τὰς ἐν Ραμνοῦντι ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐνεργουμένας ἀνασκαφάς, ἀνευρέθησαν δύο ἀρχαῖα ἀγάλματα εἰς Ἑρμᾶς ἀπολήγοντα, τὸ ἓν τῶν ὁποίων φέρει τὸ βάθρον ἀνεπίγραφον.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐπὶ τῇ διακοσιοστῇ ἑβδόμῃ ἐπετείῳ τῆς ἥττης τῶν Τούρκων ἐν Βιέννῃ, ἀπεκαλύφθη τὸ μνημεῖον τοῦ δημάρχου Λίβενβερ μεγάλως συντελέσαντος ὑπὲρ τῆς νίκης τῶν ἡνωμένων χριστιανικῶν στρατιῶν. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, παριστῶν κάτωθεν ὀβελίσκου ἐκ γρανίτου ὀρειχάλκινον λέοντα καταπατοῦντα τουρκικὴν ἀσπίδα, εἶνε ἔργον τοῦ γλύπτου Σίλβερναζ καὶ ἠγέρθη διὰ κοινῶν ἐράνων.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γεωργίῳ Κ. Ὁ ὑμέτερος συνεργάτης, καίτοι δημοκρατικώτατος τὸ φρόνημα, εὐχαριστεῖ ὑμᾶς ἐγκαρδίως διὰ τὸν τίτλον πρίγγιπος τοῦ καλάμου, ὃν τῷ ἀπονέμετε, λυπεῖται ὅμως, ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ διορίσῃ ὑμᾶς αὐλάρχην του. Τὸ πριγγιπᾶτον τοῦ καλάμου βλέπετε μὴ δίδον μεγάλα εἰσοδήματα, ἔχει πολὺ μικρὰν αὐλήν, καὶ αὐτὴ δὲ... δὲν εἶνε πάντοτε ποτισμένη. — Μ. Ι. Θήβας. Ὁ Ὀσιανὸς ἔζη ἐν Σκωτίᾳ περὶ τὰς ἀρχὰς περίπου τῆς δ'. ἑκατονταετηρίδος καὶ συνεπῶς πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν αὐτῇ, ὥστε δὲν ἔπρεπε νὰ σᾶς φανῇ παράδοξος ἡ ἰδέα του αὕτη. — Α. Κ. Πάτρας. Συνδρομαὶ Α.Μ., Α. Σ, Σ.Α. καὶ Ν. Π. Ἐλήφθησαν. Παραγγελία ἐξετελέσθη. Γράφομεν — Βάρδα. Πρωτόνομος ἐκαλεῖτο ἐν Κρήτῃ ὁ πρόεδρος, οὕτως εἰπεῖν τῶν Κόσμων· Κόσμοι δὲ ἦσαν οἱ φέροντες τὸ πρῶτον ἀξίωμα τῶν συγκλητικῶν. — Μ. Β, Ι. Α. Π. Σπέτσας. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν — ΣΤ. Ι. Ἐδημοσιεύθη πρὸ πολλοῦ. — Φοιτητῇ Ε.* Ὁ πρῶτος συρράψας τὴν κωμῳδίαν εἰς πράξεις καὶ συνάψας τὰ μέρη της κανονικῶς, λέγουσιν ὅτι ἦτο ὁ φιλόσοφος Ἐπίχαρμος· πρὸ αὐτοῦ ἡ κωμῳδία οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ σειρὰ σκηνῶν ἀσυνδέτων. — Κ.Μ.Σ. Κέρκυραν. Διαφωνοῦμεν. Διαφωνεῖ δὲ καὶ ὁ Κοραῆς ὅστις παρατηρεῖ ὅτι «Ἀποδοσείδιον εἶνε τόσον κανονικὴ λέξις ὅσον καὶ αἱ λέξεις λεξείδιον, Κτησείδιον κτλ. ὥστε δὲν βλέπομεν τί δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν χρῆσιν της· ἐν τούτοις ἂν ἔχετε ἰδιαιτέραν προτίμησιν εἰς τὰς ἀρχαΐζουσας λέξεις δύνασθε νὰ τὸ καλεῖτε, ὡς ὁ Θεόφραστος, ἐπίσταλμα καθ' ὃ ὂν τὰς λέξεις ἐπιστολὴν καὶ ἀποστολὴν τοῦ Ἀριστοτέλους παρεδέχθημεν σήμερον εἰς ὅλως ἄλλην σημασίαν. — Α. Π. Ναύπακτον. Ἐνεγράφησαν εὐχαριστοῦμεν. Πέμψατε. Ἐλπίζομεν ταχέως νὰ σᾶς ἴδωμεν ἐρχόμενον. — Κ. Π. Ὀδησσόν. Εἰς τὸ ταχυδρομεῖον τῆς Ρωσίας καὶ Ρουμανίας συνέβη ἔν τισι φύλλοις τὸ λάθος ν' ἀποστέλλωνται δύο ἑβδομάδων ὁμοῦ. Δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ. — Ἐλ. Ἐμμ. Σμύρνην. Ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν. Κατ' ἐντολὴν δ' ἐρωτῶμεν: δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ δύο λέξεων; — Ν. Α Νικολάϊεφ. Φύλλον ἐστάλη. — Μάρκῳ Κ. Ἡ ἐκλογὴ ἀτυχῶς δὲν ἦτο καλή. Προσέξατε μὴ καὶ πάλιν ὁ κόπος ἀποβῇ μάταιος — Π... Κ)πολιν. Τί νὰ εἴπῃ ὁ ἕλλην ποιητὴς ὅταν ὁ γερμανὸς λέγει:

Τὸ κάλλος σου ἴσως ἤξιζε νὰ γίνῃ ᾆσμα ποιητῶν
Πλὴν ὄχι ἡ καρδία σου. Αὐτὸ θὰ ἦτο.. περιττόν!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Deux versions peu connues du Pentateuque faites à Constantinople au XVI siecle par Lazare Belleli. Paris

Ὁ Ὑποψήφιος, κωμῳδία ἔμμετρος εἰς πράξεις δύο ὑπὸ Παντ. Δ. Τσιτσεκλῆ. Ἐν Σύρῳ.

Ὁδηγὸς τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων ὑπὸ Θεοδ. Ν. Φλογαΐτου. Ἐκδότης Σ Κ. Βλαστός.

Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Φ. Πουκεβίλ, μετὰ εἰκόνων. Μετάφρασις Π Ματαράγκα. Φυλ. Α'. Ἐκδότης Γεώργιος Φέξης.

Γνώμη ἐπὶ τοῦ ὑπὸ σκέψιν τῶν Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν Ἀσφαλιστικοῦ Καταστήματος, ὑπὸ Χ. Βουρδουμπάκη.

Λεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικόν, ἐκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ Ν. Γ. Πολίτου. Τόμ. Β'. Φυλ. 9ον (Ἀρθρῖτις - Ἀριστοτέλης). Μπὰρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΣΠ. ΞΥΝΤΑ

ΕΚ ΤΟΥ «ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ»

Η ΜΟΝΩΔΙΑ ΤΟΥ ΟΞΥΦΩΝΟΥ

(ΔΙ' ΑΣΜΑ ΚΑΙ ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΝ)

ΕΞΕΔΟΘΗ ΚΑΙ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 1.50

Πωλεῖται δὲ ἐν τοῖς Βιβλιοπωλείοις, «Ἑστίας», Βίλμπεργ καὶ Μπέκ, καὶ ἐν τοῖς γραφείοις τῆς «Ἑβδομάδος», τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» καὶ τῆς «Φιλοκάλου Πηνελόπης».

Μετὰ τῶν ἰδιαιτέρων συστάσεων τῆς «Ἑβδομάδος»

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΣΟΦΙΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΣΚΟΡΔΕΛΗ

Ἐνισχυθὲν καὶ τελειοποιηθὲν διὰ τῆς ἑνώσεως, παρέχει εἰς τὰς ἑλληνίδας πλήρη μὲν παίδευσιν, μητρικὴν δὲ περιποίησιν καὶ ἀγωγήν, περιλαμβάνον νηπιαγωγεῖον, 4 τάξεις προκατηρκτικὰς καὶ 5 ἀνωτέρας, μὲ προσωπικὸν διδασκαλισσῶν καὶ καθηγητῶν διακεκριμένων.

Πλὴν τῶν κεκανονισμένων μαθημάτων, διδάσκονται ἄνευ ἰδιαιτέρων διδάκτρων, ἡ γερμανικὴ γλῶσσα, ἡ γυμναστική, ἡ ἰχνογραφία καὶ ἡ ζωγραφική.

Ἡ δὲ γαλλικὴ διδάσκεται ὑπὸ γαλλίδων καθ' ἑκάστην εἰς πάσας τὰς τάξεις. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ δίδεται εἰς τὰ χειροτεχνήματα, τὴν κοπτικὴν καὶ τὴν ραπτικήν.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῆς 20 Αὐγούστου, γίνονται δὲ καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9—12 π.μ καὶ 3—5 μ. μ. Τὰ δὲ μαθήματα ἄρχονται τὴν 3 Σεπτεμβρίου. Κατάστημα τοῦ παρθεναγωγείου ἡ εὐρύχωρος οἰκία τῆς κ. Εὐφροσύνης Βεροπούλου πρὴν Σουρμελῆ.

Ἤρξατο ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Δ. Φέξη ἐκδότου-βιβλιοπώλου

Φ. ΠΟΥΚΕΒΙΛ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Π. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ

Λίαν φιλοκάλως καὶ ἐπὶ ἀρίστης ποιότητος χάρτου, εἰς σχῆμα μέγα 8ον. Ποὸς εὐκολίαν δὲ τῶν κ. κ. ἀγοραστῶν θὰ πωλῆται κατὰ πᾶν Σάββατον μ. μ. ἀνὰ τέσσαρας ὁδούς, εἰς φυλλάδια συγκείμενα ἐκ 2 τυπογραφικῶν φύλλων, ἤτοι ἐκ σελίδων 32 καὶ θὰ κασμῆται διὰ 200 περίπου εἰκόνων καλλιτεχνικώτατα ἐξειργασμένων καὶ παριστανουσῶν τοὺς διαπρεπεστέρους ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος, τὰς κυριωτέρας μάχας καὶ ἄλλα διάφορα συμβάντα.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ

Ἐνταῦθα λεπτὰ 30. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐλεύθερ. ταχυδρομ. τελῶν 35. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ 35 χρυσ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

Καθηγητὴς ἔχων διαθεσίμους ὥρας τινάς, ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐν βραχεῖ διαστήματι καὶ μὲ συγκατάβατικὰ σχετικῶς δίδακτρα. Ἡ «Ἑβδομὰς» συνιστᾷ αὐτὸν διὰ τὴν καλὴν καὶ πρακτικὴν αὐτοῦ μέθοδον.

Διεύθυνσις Ὁδ. Πινακωτῶν 29.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ

Ὁδ. Αἰόλου, ἀριθ. 195-197

Ἐκτυποῦνται

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ

ἐπικεφαλίδες σφραγίδες

παντὸς εἴδους, πάσης ποιότητος

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Εὐρωπαϊκῶν Καταστίχων

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.30π	11.10	12.30	Πάτραι ἀν.	6.45π	11.30	—
Ἀθῆναι »	7.—	11.45	1.—	Αἴγιον »	8.25	12.46	—
Κόρινθος ἀφ.	9.59	2.55	4.17	Κόρινθος »	12.—	4.25	6.50π
Αἴγιον »	1.36	6.15	—	Ἀθῆναι ἀφ.	3.07	7.25	10.10
Πάτραι »	2.55	7.55	—	Πειραιεὺς »	3.35	7.55	10.40

Τμῆμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

Κόρινθος ἀν.	3.20 μ. μ.	Μύλοι ἀν.	7.40 π. μ.
Ἄργος ἀφ.	5.30 »	Ναύπλιον »	8.45
Ναύπλιον »	6.05 »	Ἄργος ἀφ.	9.20
Μύλοι »	6.08 »	Κόρινθος »	11.30

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου ἀπὸ 1 Αὐγούστου

	π.μ.	μ.μ.	μ.μ.		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι ἀν.	7.—	3.45	5.10	Πύργος ἀν.	6.40	3.15	4.30
Ἀχαΐα ἀφ.	7.50	4.28	6.15	Γαστούνη »	8.01	4.26	6.17
Μανωλάς »	8.50	5.20	7.25	Λεχαινά ἀφ.	8.24	4.50	6.45
Λεχαινά »	9.23	5.50	8 05	»	8.27	4.53	6.—π.
» ἀν.	9.26	5.53	6·20π	Μανωλάς »	8.57	5.26	6.37
Γαστούνη »	9 50	6.16	6.46	Ἀχαΐα »	9.47	6.25	7.51
Πύργος »	11.15	7.40	8.30	Πάτραι ἀφ.	10.30	7.15	8.55

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐναλλάξ. Τοπικαὶ ἀμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ

Ὀδοντοϊατρός

Ὁδ. Πατησ. 9

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ

13—Ὁδὸς Καπνικαρέας—13

Ἠλεκτρικοὶ κώδωνες, ἠλεκτρικαὶ ἰατρικαὶ συσκευαί, τηλέφωνα δι' οἰκιακὰς καὶ μεγάλας ἀποστάσεις, ἐγκαταστάσεις ἠλεκτρικοῦ φωτὸς τροφοδοτούμεναι ὑπὸ τῶν ἐγκατεστημένων ἐν Ἀθήναις ἠλεκτρικῶν σταθμῶν. Ὄργανα ἐναντίον τῆς πυρκαϊᾶς, ἀλεξικέραυνα, ἐπιστημονικὰ ἐργαλεῖα δι' οἱανδήποτε χρῆσιν.

Προμήθεια ἐργαλείων. — Ἐγκαταστάσεις.—Ἐργασία ἐπιστημονική.—Τιμαὶ ἐντάκτως μέτριαι.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΑΕΩΝΗ